

Lovforslag nr. L 29. Fremsat den 6. oktober 1988 af landbrugsministeren (Tørnæs)

Forslag

til

Lov om husdyrsygdomme

Kapitel 1

Formål og område

§ 1. Lovens formål er at sikre sundhedstilstanden blandt husdyr ved at iværksætte foranstaltninger til forebyggelse, overvågning og bekæmpelse af husdyrsygdomme.

§ 2. Loven omfatter alle husdyrsygdomme, herunder de sygdomme, der er optaget i lovens bilag 1 og 2.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan foretage ændringer i bilagene.

§ 3. Loven omfatter både dyr, der befinder sig i menneskelig varetægt, og vildtlevende dyr.

Kapitel 2

Konstatering og anmeldelse

§ 4. Den, som i sin varetægt har dyr, som er eller kan mistænkes for at være angrebet af en af de sygdomme, der er nævnt i lovens bilag 1, skal tilkalde en dyrlæge.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om, at dyrlæge skal tilkaldes, såfremt visse nærmere angivne symptomer forekommer hos dyr.

§ 5. Når en dyrlæge tilkaldes i henhold til § 4, skal dyrlægen søge mistanken om sygdommen be- eller afkræftet samt søge sygdommens art konstateret.

Stk. 2. Hvis en dyrlæge efter undersøgelser foretaget i henhold til stk. 1 eller i øvrigt i for-

bindelse med sit arbejde får mistanke om, at der foreligger en sygdom, som er omfattet af gruppe A i bilag 1, skal dyrlægen straks underrette den myndighed, der udpeges i medfør af § 6.

Stk. 3. Hvis en dyrlæge efter undersøgelser foretaget i henhold til stk. 1 eller i øvrigt i forbindelse med sit arbejde får mistanke om, at der foreligger en sygdom, som er omfattet af gruppe B i bilag 1, skal dyrlægen foretage undersøgelser og indberetning og herunder i fornødent omfang udtage prøver efter regler fastsat i medfør af § 6.

§ 6. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke foranstaltninger der skal træffes ved mistanke om eller forekomst af sygdomme, der er omfattet af bilag 1, herunder undersøgelser, aflivning i undersøgelsesøjemed, udtagning og indsendelse af prøver, laboratorieundersøgelser og indberetning.

Kapitel 3

Bekæmpelsesforanstaltninger

§ 7. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om eller påbyde iværksat foranstaltninger for at udrydde eller hindre eller begrænse udbredelse af de i bilag 2 nævnte sygdomme samt for at imødegå risiko for udbredelse af disse sygdomme.

Stk. 2. Foranstaltninger i henhold til stk. 1 kan omfatte:

1) For dyr:

- a) undersøgelse, herunder prøveudtagning med henblik på diagnosticering,
  - b) behandling,
  - c) vaccination,
  - d) mærkning,
  - e) isolation,
  - f) tilsyn,
  - g) nedslagning og
  - h) destruktion.
- 2) For animalske produkter, foder, gødning og materiale, som kan være inficeret eller kontamineret:
- a) undersøgelse for smitstoffer,
  - b) pasteurisering,
  - c) sterilisering,
  - d) desinfektion,
  - e) destruktion og
  - f) tilintetgørelse.
- 3) For bygninger, anlæg, maskiner og transportmidler:
- a) rensning og
  - b) desinfektion.
- 4) For anlæg, ejendomme eller områder:
- a) tilsyn og
  - b) afspærring.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan endvidere forbyde eller begrænse enhver flytning af dyr, animalske produkter, foder og foderstoffer, strøelse og andet materiale, som indebærer risiko for udbredelse af sygdom samt forbyde eller begrænse afholdelse af markeder, auktioner, dyrskuer samt enhver anden samling af dyr.

Kapitel 4

Forebyggende foranstaltninger

§ 8. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om eller forbyde dyrehold på steder, der frembyder særlig sundhedsmæssig risiko for husdyr.

§ 9. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om sygdomsforebyggende foranstaltninger for steder, hvor dyr holdes eller bringes sammen, samt for behandling, opbevaring og transport m.v. af animalske produkter og gødning m.v.

§ 10. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om overvågning af sundhedstilstanden

samt om forebyggelse og afhjælpning af sundhedsmæssige problemer blandt husdyr.

Stk. 2. I regler, der fastsættes i medfør af stk. 1, kan der fastsættes bestemmelser om vaccination og andre forebyggende foranstaltninger. Endvidere kan der fastsættes regler om indsamling og indberetning af data til belysning af besætningers sundhedsmæssige tilstand, om mærkning af dyr og om udtagning af prøver fra dyr og produkter fra disse til undersøgelse for sygdomme eller sygelige tilstande.

§ 11. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om indretning og drift af og dyrlægetilsyn med dyrehaver, zoologiske haver, dyrehandlere og lignende steder med dyrehold samt om betaling for tilsynet.

§ 12. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om eller påbyde foranstaltninger, der tager sigte på at forebygge eller hindre, at sygdomme overføres mellem dyr og mennesker.

Kapitel 5

Omsætning m.v. af dyr

§ 13. Ejere af husdyrbesætninger skal registrere afgang fra henholdsvis tilgang til besætninger af dyr. Landbrugsministeren fastsætter nærmere regler herom.

§ 14. Klovbærende dyr, som flyttes, omsættes, herunder føres til slagting, eller tilføres samlinger af dyr, skal være mærket eller ledsaget af dokumentation, således at dyrenes oprindelse og identitet kan fastslås og sundhedstilstanden kan vurderes. Landbrugsministeren fastsætter nærmere regler herom. Reglerne kan indeholde krav om, at en bestemt form for mærkning eller dokumentation skal anvendes.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om, at andre dyr end klovbærende dyr skal være omfattet af stk. 1.

§ 15. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om smittebeskyttende foranstaltninger for steder, hvor dyr bringes sammen, og for transport af dyr.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte bestemmelser om sundhedsmæssige krav til

dyr, der overføres til områder med særlig sygdomsmæssig status, samt om vilkår i forbindelse med overførslen.

§ 16. Etablering af permanente markedspladser, auktionslokaler eller samlestalder for dyr, skal godkendes af landbrugsministeren. Landbrugsministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne for godkendelse samt om hvilke dyrearter, der kan tilføres, om indretning, drift og dyrlægetilsyn m.v. samt om betaling for tilsynet.

Stk. 2. Markeder, dyrskuer og auktioner, som afholdes højst 4 gange årligt, og hvortil der føres dyr, skal forinden afholdelsen anmeldes til Landbrugsministeriet. Landbrugsministeren fastsætter nærmere regler om anmeldeordningen, herunder om, hvor lang tid forud for afholdelsen anmeldelse skal ske, samt om hvilke dyrearter, der kan tilføres, og om indretning, drift og dyrlægetilsyn m.v. samt om betaling for tilsynet.

§ 17. Personer, selskaber og foreninger m.v., der erhvervsmæssigt omsætter klobbærende dyr, skal foretage anmeldelse herom efter regler fastsat af landbrugsministeren.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om, at de i stk. 1 nævnte personer og selskaber m.v. skal registrere køb og salg af klobbærende dyr.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om, at personer, selskaber og foreninger m.v., der omsætter andre dyr end klobbærende, eller ikke-erhvervsmæssigt omsætter klobbærende dyr, skal foretage anmeldelse herom og registrere køb og salg af dyr.

Kapitel 6

Sædooverføring og ægtransplantation

§ 18. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om sundhedsmæssige krav til husdyr, hvis sæd, æg eller embryoner kunstigt overføres, samt til sæd, æg eller embryoner, der er bestemt til kunstig sædooverføring eller ægtransplantation.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte bestemmelser om mærkning af husdyr, der anvendes til sædudtagning, leverer æg eller em-

bryoner, eller hvortil sæd eller embryoner overføres, samt af det derved frembragte afkom.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan fastsætte bestemmelser om anvendelse af dyr til bedækning.

§ 19. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om, at husdyr og sæd, æg eller embryoner fra husdyr, som skal anvendes til kunstig sædooverføring eller ægtransplantation på andres dyr, kun må holdes henholdsvis opbevares på virksomheder, som er godkendt dertil.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere regler om virksomhedernes indretning og drift, herunder regler om dyrlægetilsyn og betaling herfor og om personalemæssige forhold samt om besøg på virksomhederne.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere regler om opsamling, udtagning, bedømmelse, præparation, identifikation, opbevaring, forsendelse og kunstig overføring af sæd, æg og embryoner, samt om virksomhedernes pligt til at føre journaler og foretage indberetning om forhold vedrørende sygdomstilfælde og frugtbarhedskontrol.

§ 20. Kunstig overføring af sæd, æg eller embryoner til husdyr, samt udtagning af æg eller embryoner fra husdyr, må kun udføres af autoriserede dyrlæger eller af personer, som opfylder de betingelser, som fastsættes af landbrugsministeren.

§ 21. Bestemmelserne i dette kapitel finder også anvendelse på husdyr, der benyttes af en forening, et selskab eller anden sammenslutning til udtagning af sæd eller til overføring af æg eller embryoner til medlemmernes husdyr.

Kapitel 7

Animalsk affald

§ 22. Selvdøde og aflivede dyr, kød- og slagteaffald, som er uegnet eller ikke agtes anvendt til menneskeføde, samt andre animalske affaldsprodukter, skal behandles, opbevares, transporteres m.v. på en sådan måde, at smitstof eller andre skadelige stoffer ikke kan spredes. Landbrugsministeren fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 2. Produkter som nævnt i stk. 1 må ikke anvendes som foder til dyr, medmindre landbrugsministeren har meddelt tilladelse hertil.

§ 23. Virksomheder, der indsamler, opbevarer, behandler eller distribuerer dyr og produkter som nævnt i § 22 med henblik på destruktion heraf og ødelæggelse af smitstof eller med henblik på anvendelse som foder til dyr, skal autoriseres af landbrugsministeren, der fastsætter nærmere regler herom. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om opbevaring, transport, behandling, destruktion og anvendelse af disse dyr og produkter, om virksomhedernes indretning og drift og om tilsyn med virksomhederne og betaling herfor samt om pligt til at aftage dyr og produkter til destruktion.

Kapitel 8

Foder

§ 24. Med henblik på at hindre smittespredning eller anden sundhedsmæssig risiko for husdyr kan landbrugsministeren fastsætte regler om behandling, opbevaring og anvendelse af produkter, der anvendes eller agtes anvendt som foder til husdyr, og om udtagning af prøver heraf, samt regler om dyrehold i forbindelse med erhvervsmæssig fremstilling af foder.

Kapitel 9

Veterinære lægemidler m.v.

§ 25. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om eller forbyde veterinær anvendelse af vacciner, sera, immunologiske testpræparater, lægemidler og præparater fremstillet af animalske produkter og andre lægemidler og præparater. I reglerne kan der fastsættes bestemmelser om, at husdyr, der er behandlet med, har indtaget eller optaget de nævnte lægemidler m.v., ikke må fjernes fra besætningen inden en nærmere fastsat frist.

Stk. 2. I regler, der udstedes i medfør af stk. 1, kan det bestemmes, at dyrlæger skal føre særlige optegnelser over udlevering og anvendelse af veterinære lægemidler som nævnt i stk. 1, og at optegnelserne skal stilles til rådighed for landbrugsministeren.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om indførsel, markedsføring, kvalitet og anvendelse af stoffer, som regulerer husdyrs ydelse, tilvækst eller reproduktion.

Stk. 4. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om anvendelse af desinfektionsmidler og andre produkter, der tjener til forebyggelse og fjernelse af sygdomsforvoldende forhold i husdyrs omgivelser.

§ 26. Landbrugsministeren kan fastsætte regler for anvendelse af materialer, som kan fremkalde sygdomme, i forsknings- og forsøgsøjemed eller med henblik på frembringelse af biologiske præparater.

§ 27. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om udsætning, anvendelse, omsætning, import og eksport af genteknologisk fremstillede husdyr, herunder husdyr modificeret ved hjælp af genteknologisk fremstillede organismer, samt om forudgående anmeldelse eller godkendelse.

Kapitel 10

Betaling, erstatning m.v.

§ 28. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om, i hvilket omfang udgifterne i forbindelse med laboratorieundersøgelser, udtagning af prøver og andre foranstaltninger, der iværksættes i medfør af loven, afholdes af staten.

§ 29. Ved nedslagning af dyr og ved destruktion i henhold til § 7 af foder og af æg, mælk og lignende animalske produkter, yder statskassen ejeren en erstatning svarende til dyrenes eller produkternes værdi, jf. dog stk. 2, samt en erstatning til hel eller delvis dækning af det herved opståede driftstab.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere regler om beregning af erstatning i henhold til stk. 1. Reglerne kan indeholde bestemmelser om maksimering af erstatningen.

Kapitel 11

Forskellige bestemmelser

§ 30. Henlægger landbrugsministeren sine

beføjelser efter loven til institutioner under Landbrugsministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheds afgørelser, herunder om at disse myndigheder har den endelige administrative afgørelse.

Stk. 2. Efter forhandling med den pågældende minister kan landbrugsministeren fastsætte regler om andre myndigheders eller institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven. *Stk. 1* finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om, at private institutioner medvirker ved varetagelse af opgaver efter loven eller efter regler fastsat i medfør af loven og om klage over disse institutioners afgørelser.

§ 31. Personer, der er ansat i Landbrugsministeriet og Veterinærdirektoratet, eller som er særligt bemyndiget hertil, har, i det omfang varetagelsen af de i loven omhandlede opgaver kræver det, til enhver tid mod legitimation uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme og lokaliteter.

Stk. 2. Politiet yder om nødvendigt bistand hertil. Landbrugsministeren kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

§ 32. Ejere af dyr skal vederlagsfrit stille den nødvendige bistand til rådighed ved undersøgelser og udtagning af prøver og ved andre foranstaltninger, der iværksættes i henhold til loven.

§ 33. Det påhviler virksomheder, der modtager animalske produkter fra landbrugsbedrifter, efter anmodning at give oplysning om de pågældende leverandørbesætninger. Oplysningerne skal omfatte ejerens navn og adresse, identifikation af ejendommen samt besættningens art og sammensætning.

§ 34. Landbrugsministeren kan fastsætte regler med henblik på opfyldelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs direktiver og beslutninger om forhold, som er omfattet af denne lov. Landbrugsministeren kan endvidere fastsætte de bestemmelser, som er nødvendige for anvendelsen af Det Europæiske Økono-

miske Fællesskabs forordninger om forhold, som er omfattet af denne lov.

Kapitel 12

Straffebestemmelser

§ 35. Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) undlader at tilkalde dyrlæge efter § 4,
- 2) overtræder § 5, § 13, § 14, § 20 og § 22,
- 3) undlader at efterkomme forbud eller påbud efter § 7, § 8, § 12 og § 25,
- 4) uden godkendelse eller anmeldelse udøver virksomhed som omhandlet i § 16 og § 17, stk. 1,
- 5) uden autorisation udøver virksomhed som omhandlet i § 23,
- 6) undlader at stille bistand til rådighed efter § 32 eller
- 7) undlader at give oplysning efter § 33.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

§ 36. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber, anpartsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 37. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitel 73 kan anvendes i samme omfang som i statsadvokatsager.

Kapitel 13

Ikrafttrædelses-, ændrings- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 38. Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af landbrugsministeren.

§ 39. Følgende love ophæves:

- 1) Lov nr. 156 af 14. april 1920 om smitsomme sygdomme hos husdyrene.

F. t. l. om husdyrsygdomme

- 2) Lov nr. 188 af 1. maj 1923 om tillæg til lov af 14. april 1920 om smitsomme sygdomme hos husdyrene.
- 3) Lov nr. 138 af 18. april 1925 om tillæg til lov af 14. april 1920 om smitsomme sygdomme hos husdyrene.
- 4) Lov nr. 326 af 23. december 1925 om ændring af lov af 14. april 1920 om smitsomme sygdomme hos husdyrene.
- 5) Lov nr. 139 af 1. juli 1927 om ændringer i og tillæg til lov af 14. april 1920 om smitsomme sygdomme hos husdyrene.
- 6) Lov nr. 175 af 5. juni 1959 om tillæg til lov om smitsomme sygdomme hos husdyrene.
- 7) Lov nr. 424 af 30. juni 1922 om anvendelse af selvdøde dyr m.v.
- 8) Lov nr. 131 af 26. marts 1941 om foranstaltninger til udryddelse af oksebremse-larven.
- 9) Lov nr. 197 af 7. maj 1948 om markeder m.v. for heste og kreaturer.
- 10) Lov nr. 42 af 20. februar 1960 om vaccination mod ondartede smitsomme pelsdyrsygdomme.
- 11) Lov nr. 129 af 31. marts 1960 om vaccination mod mund- og klovesyge.
- 12) Lov nr. 211 af 31. maj 1968 om kunstig sædooverføring på husdyr.
- 13) Lov nr. 214 af 31. maj 1968 om bekæmpelse af enzootisk leukose hos kvæg.
- Stk. 2.* Regler, der er udstedt med hjemmel i de nævnte love, forbliver i kraft, indtil de afløses af bestemmelser, fastsat i henhold til denne lov.
- Stk. 3.* Overtrædelse af bestemmelser, der forbliver i kraft, straffes med bøde. §§ 36 og 37 finder tilsvarende anvendelse.
- § 40.** I lov om lægemidler, jf. lovbekendtgørelse nr. 451 af 6. august 1982, som ændret ved lov nr. 157 af 11. april 1984, indsættes efter § 40 i afsnittet »Forskellige lægemiddelnævne«:
- »§ 40 a. Det Veterinære Vaccineudvalg, der består af 5 medlemmer, som udnævnes af landbrugsministeren, rådgiver Sundhedsstyrelsen i sager om vacciner, sera og andre lægemidler, der er bestemt til veterinær anvendelse eller kan anvendes veterinært.
- Stk. 2.* Landbrugsministeren fastsætter udvalgets forretningsorden.
- Stk. 3.* § 38, stk. 3, og § 40 finder anvendelse på Det Veterinære Vaccineudvalg.«
- § 41.** Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne, men kan dog ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Oversigt over smitsomme husdyrsygdomme

Indberetning

Gruppe A

(omfatter sygdomme, der skal indberettes til veterinærmyndighederne i henhold til § 5, stk. 2, jf. § 6).

Sygdomme, der forekommer hos flere dyrearter

Bluetongue

Miltbrand

Mund- og klovesyge

Rabies hos andre dyr end flagermus

Rift Valley fever

Vesikulær stomatitis

Brucellose

Tuberkulose (bovin og human type)

Kvægsygdomme

Kvægpest

Lumpy skin disease

Oksens ondartede lungesyge

Svinesygdomme

Afrikansk svinepest

Klassisk svinepest

Smitsom blæreudslæt hos svin (SVD)

Smitsom svinelammelse (Teschener syge)

Sygdomme, der fortrinsvis forekommer hos små drøvtyggere

Fåre- og gedekopper

Fåre- og gedepest

Scrapie

Hestesygdomme

Afrikansk hestepest

Snive

Fjerkræsygdomme

Influenzainfektioner, herunder Fowl Plague

Infektøs laryngotracheitis hos fjerkræ

Newcastle disease

Hønsetyfus (Salmonella gallinarum og Salmonella pullorum)

Gruppe B

(omfatter sygdomme, der skal indberettes til veterinærmyndighederne i henhold til § 5, stk. 3, jf. § 6).

Sygdomme, der forekommer hos flere dyrearter

Hydatidose (Echinococcus granulosus)

Salmonellose

Trikinose

Fjerkrætuberkulose

Aujeszkys sygdom

Kvægsygdomme

Cysticerkose hos kvæg (Cysticercus bovis sive ihermes)

Enzootisk leukose

Infektion med bovin herpesvirus 1 (IBR/IPV)

Oksebremselarve-invasion

Parafilaria bovicola-invasion

Svinesygdomme

Cysticerkose hos svin (Cysticercus cellulosae)

Overførbart gastroenteritis (TGE)

Hestesygdomme

Contagios equin metritis (CEM)

Infektøs anæmi

Ondartet beskelersyge (dourine)

Venezuelansk hesteencephalitis

Epizootisk lymphangitis

Fjerkræsygdomme

Fjerkrækopper

Fjerkrækolera

Ornitose (Clamydirose)

Pelsdyr- og kaninsygdomme

Hvalpesyge hos pelsdyr

Virus enteritis hos mink

Myxomatose

Tularæmi

Skab hos ræv

Sygdomme hos flagermus

Rabies.

Oversigt over smitsomme husdyrsygdomme

Bekæmpelse

Gruppe I

Sygdomme, der forekommer hos flere dyrearter

Bluetongue

Miltbrand

Mund- og klovesyge

Rabies hos andre dyr end flagermus

Rift Valley fever

Vesikulær stomatitis

Brucellose

Tuberkulose (bovin og human type)

Kvægsygdomme

Kvægpest

Lumpy skin disease

Oksens ondartede lungesyge

Svinesygdomme

Afrikansk svinepest

Klassisk svinepest

Smitsom blæreudslæt hos svin (SVD)

Smitsom svinelammelse (Teschener syge)

Sygdomme, der fortrinsvis forekommer hos små drøvtyggere

Fåre- og gedekopper

Fåre- og gedepest

Scrapie

Hestesygdomme

Afrikansk hestepest

Snive

Fjerkræsygdomme

Influenzainfektioner, herunder Fowl Plague

Infektøs laryngotracheitis hos fjerkræ

Newcastle disease

Hønsetyfus (*Salmonella gallinarium* og *Salmonella pullorum*)

Gruppe II

Sygdomme, der forekommer hos flere dyrearter

Aujesky's sygdom

Trikinose

Salmonellose

Kvægsygdomme

Enzootisk leukose

Infektion med bovin herpesvirus 1 (IBR/IPV)

Oksebremselarve-invasion

Parafilaria bovicola-invasion

Svinesygdomme

Overførbart gastroenteritis (TGE)

Hestesygdomme

Contagøs equin metritis (CEM)

Infektøs anæmi

Ondartet beskelersyge (dourine)

Venezuelansk hesteencephalitis

Epizootisk lymfangitis

Fjerkræsygdomme

Fjerkrækopper

Fjerkrækolera

Ornitose (Clamydiose)

Pelsdyr- og kaninsygdomme

Hvalpesyge hos pelsdyr

Virus enteritis hos mink

Myxomatose

Tularæmi

Sygdomme hos flagermus

Rabies

Bemærkninger til lovforslaget

Inledende bemærkninger

Forslag til lov om husdyrsygdomme blev fremsat første gang den 15. december 1987, Lovforslag nr. L 132 (Folketingstidende 1987-88, sp. 3832). Forslaget kom til 1. behandling den 15. januar 1988 (Folketingstidende 1987-88, sp. 4867-4880). Folketingets Landbrugs- og Fiskeriudvalg afgav betænkning den 14. april 1988. Et flertal (udvalget med undtagelse af Socialistisk Folkepartis medlemmer) indstillede forslaget til vedtagelse med et af landbrugsministeren stillet ændringsforslag vedrørende forslaget § 25 angående regler om anvendelse af lægemidler og andre biologisk aktive stoffer.

Det nu foreliggende lovforslag er identisk med lovforslag L 132, idet der dog er foretaget redaktionel tilpasning af § 25 og bemærkningerne hertil.

Almindelige bemærkninger

1. Baggrund

Hensigten med lovforslaget er at forebygge, overvåge og bekæmpe husdyrsygdomme. Det er hensigten især at lægge vægt på det forebyggende element, som indebærer, at der kan skabes grundlag for at gennemføre foranstaltninger med det sigte at hindre, at sygdomme opstår. Den gældende lov om smitsomme sygdomme hos husdyrene – lov nr. 156 af 14. april 1920 (i det følgende kaldet 1920-loven) – er i sit sigte især rettet mod bekæmpelse af allerede opståede sygdomme, således at der i forhold til denne lov er tale om en udvidelse. Nogle af de gældende særlove på sygdomsområdet omfatter imidlertid også forebyggende foranstaltninger, f.eks. lov om udryddelse af oksebremselarven, der indeholder bestemmelser om dyrlægetilsyn, lov om vaccination mod ondartede smitsomme pelsdyrsygdomme og lov om vaccination mod mund- og klovesyge, der giver mulighed for at gennemføre vaccination i forebyggende øjemed.

I de senere år er de forebyggende foranstaltninger indgået i indsatsen overfor husdyrsygdomme med stigende vægt, og lovforslaget indebærer, at der skabes et retligt grundlag for overvågningsforanstaltninger m.v., som hidtil i det væsentlige har været gen-

nemført i form af de sundhedsprogrammer, der er iværksat, og som er baseret på aftale mellem de veterinære myndigheder og landbrugets organisationer.

De hensyn, som skal tilgodeses med lovforslaget, er

- 1) At fremme en sund husdyrbestand.
- 2) Samfundsøkonomiske hensyn.

Heri ligger for det første, at spredning af en husdyrsygdom i værste fald kan betyde, at produktionsapparatet i form af en nærmere angivet husdyrbestand, kan være udsat for hel eller delvis ødelæggelse.

For det andet, at frihed for husdyrsygdomme, herunder også sådanne, som ikke nødvendigvis i sig selv indebærer en væsentlig risiko for husdyrene, er af afgørende betydning for opretholdelsen af eksporten af animalske landbrugsprodukter og dermed for valutaindtjeningen.

- 3) Hensynet til besvarelse af folkesundheden.

Dette hensyn har i denne sammenhæng ikke samme betydning i dag, som da 1920-loven blev gennemført. Forbedrede human- og veterinærmedicinske metoder har medført, at spredningsmuligheden for f.eks. rabies eller tuberkulose er meget lille. Det kan dog ikke udelukkes, at dette hensyn i særlige situationer kan blive aktuelt.

- 4) Hensynet til de internationale aftaler og forpligtelser, som Danmark har indgået, og som forudsætter, at der sker registrering og anmeldelse af visse sygdomme og iværksættes en række sikkerheds- og bekæmpelsesforanstaltninger ved sygdomsudbrud.

Hensigten med lovforslaget er endvidere at gennemføre en ajourføring, modernisering og forenkling af den gældende husdyrsygdomslovgivning. Denne lovgivning består af 1920-loven samt 9 særlove. 1920-loven er gennem årene blevet ændret og udbygget ved i alt 8 ændrings- og tillægslove.

Udviklingen på husdyrsygdomsområdet har medført, at reglerne for en stor dels vedkommende ikke længere er tidssvarende. Nye veterinærdiagnostiske og -terapeutiske metoder har forbedret mulighederne for at forebygge, bekæmpe og i visse tilfælde helt ud-

rydde sygdomme, således at sygdomme, som tidligere blev anset for alvorlige og derfor underkastet strenge kontrolforanstaltninger, ikke længere udgør nogen væsentlig risiko.

Andre sygdomme, som tidligere enten ikke fandtes her i landet eller som blev anset for mindre væsentlige, har i dag fået øget betydning, dels som følge af den øgede internationale handel og samfærdsel, dels som følge af ændringer i husdyrbestandene, i produktionsmetoderne og i produktionsstrukturerne. Ændrede produktionsmønstre, der bl.a. indebærer større samlinger af dyr, mere intensivt produktionsformer og ændrede fysiske rammer for produktionsdyrene, har medført øget risiko for produktionsbetingede sygdomme, for smittespredning, og for øgede udgifter for det offentlige i tilfælde af, at der kræves nedslagning af sygdomsramte besætninger.

Med henblik på at gennemføre en revision af husdyrsygdomslovgivningen nedsatte Landbrugsministeriet i april 1986 en arbejdsgruppe med deltagelse af Landbrugsrådet, De danske Landboforeninger, Danske Husmandsforeninger, Organisationen Danske Slagterier, Kødbranchens Fællesråd, Danske Mejeriers Fællesorganisation og Den danske Dyrlægeforening. Arbejdsgruppens arbejde har dannet grundlag for nærværende lovforslag.

2. Den gældende lovgivning

Gældende lovgivning består af følgende love:

- 1) Lov nr. 156 af 14. april 1920 om smitsomme sygdomme hos husdyrene.
  - a) Lov nr. 188 af 1. maj 1923 om tillæg til lov af 14. april 1920.
  - b) Lov nr. 138 af 18. april 1925 om tillæg til lov af 14. april 1920.
  - c) Lov nr. 326 af 23. december 1925 om ændring af lov af 14. april 1920.
  - d) Lov nr. 139 af 1. juli 1927 om ændringer i og tillæg til lov af 14. april 1920.
  - e) Lov nr. 175 af 5. juni 1959 om tillæg til lov af 14. april 1920.
  - f) Lov nr. 431 af 17. december 1965 om ændring af lov af 14. april 1920.
  - g) Lov nr. 306 af 3. marts 1971 om ændring af lov om tillæg til lov af 14. april 1920.
  - h) Lov nr. 191 af 9. maj 1984 om ændring af lov af 14. april 1920.
- 2) Lov nr. 424 af 30. juni 1922 om anvendelse af selvdøde dyr m.v.
- 3) Lov nr. 131 af 26. marts 1941 om foranstaltninger til udryddelse af oksebremselarven.
- 4) Lov nr. 197 af 7. maj 1948 om markeder m.v. for heste og kreaturer.

- 5) Lov nr. 131 af 13. april 1954 om udførsel og indførsel af levende dyr m.v.
- 6) Lov nr. 42 af 20. februar 1960 om vaccination mod ondartede smitsomme pelsdyrsygdomme.
- 7) Lov nr. 129 af 31. marts 1960 om vaccination mod mund- og klovesyge.
- 8) Lov nr. 211 af 31. maj 1968 om kunstig sædovertføring på husdyr.
- 9) Lov nr. 214 af 31. maj 1968 om bekæmpelse af enzootisk leukose hos kvæg.
- 10) Lov nr. 283 af 18. juni 1969 om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk.

De fleste af ovennævnte love vil blive ophævet samtidig med nærværende lovs ikrafttræden. Følgende love forbliver i kraft: Lov om udførsel og indførsel af levende dyr m.v. og lov om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk.

En kort beskrivelse af de love, som vil blive ophævet i forbindelse med nærværende lovforslags ikrafttræden, er optaget som bilag.

3. Lovforslaget i hovedtræk

Med lovforslaget tilsigtes at skabe et bedre grundlag for en forebyggende indsats over for husdyrsygdomme, end den nuværende lovgivning giver mulighed for. 1920-loven sigter overvejende mod at bekæmpe sygdomsudbrud.

Loven skal endvidere danne grundlag for det omfattende sæt af administrative regler i form af bekendtgørelser, cirkulærer, instrukser m.v., som gennem årene er udarbejdet til udfyldning og supplerung af lovbestemmelserne.

Udover at sigte mere mod forebyggende foranstaltninger er lovens anvendelsesområde udvidet i forhold til 1920-loven, der kun omfatter smitsomme sygdomme. Forslaget omfatter alle former for husdyrsygdomme, dvs. også sygdom, der skyldes f.eks. produktions- og miljøbetingede faktorer. Denne udvidelse af sygdomsbegrebet skal bl.a. ses i sammenhæng med forslaget fremhævelse af det forebyggende element. Miljø- og produktionsbetingede sygdomme indtager i dag en mere fremtrædende plads i sygdomsbilledet end tidligere. Løsningen af sådanne sygdomsproblemer foregår ikke ved akutte bekæmpelsesforanstaltninger, men ved mere langsigtede og forebyggende foranstaltninger i form af rådgivning og vejledning, jf. herved f.eks. lovens regler i kapitel 4, som bl.a. vil kunne danne grundlag for sådanne foranstaltninger, herunder f.eks. for sundhedsprogrammer.

Af andre nye elementer i forslaget kan nævnes forenkledte regler om tilkaldelse af dyrlæge ved sygdomsudbrud, og en forenkling af markedsreglerne, gående ud på, at det hidtidige godkendelsessystem

for visse markeder m.v. erstattes af en anmeldelse.

Endvidere er mulighederne for at foretage nedslagning udvidet til at gælde alle former for sygdomme, der er optaget i lovens bilag 2. Efter 1920-loven kan nedslagning kun påbydes ved udbrud af smitsomme sygdomme, der betegnes som ondartede. Hittidige erfaringer har vist, at den betydning, man tillægger en given sygdom, kan veksle med skiftende produktions- og markedsforhold. Det er derfor skønnet hensigtsmæssigt at indarbejde et element af fleksibilitet i loven ved at lade muligheden for nedslagning være åben for alle husdyrsygdomme. Det er dog ikke hensigten at gennemføre en udvidet anvendelse af nedslagning som bekæmpelsesmiddel, jf. herved bemærkningerne til § 7.

Også som et nyt element foreslås en bestemmelse, der sikrer mulighed for indseende med genteknologisk frembragte husdyr. Det skal i denne forbindelse nævnes, at landbrugsministeren den 2. april 1986 i Folketinget fremsatte forslag til lov om gensplejsning m.v. vedrørende jordbrugsproduktionen m.v. (lovforslag nr. L 230, Folketingstidende 1985-86, sp. 8914-15 og 9238-82). Dette forslag blev ikke færdigbehandlet i folketingssamlingen og er ikke genfremsat.

Lov nr. 288 af 4. juni 1986 om miljø- og genteknologi regulerer bl.a. anvendelsen af genteknologisk frembragte organismer, der kan anvendes i jordbrugsproduktionen, ud fra hensynet til miljø, natur og menneskers sundhed. Landbrugsministeriet agter at varetage hensynet til jordbrugsproduktionen også for så vidt angår genteknologisk fremstillede organismer. Landbrugsministeriet finder det derfor hensigtsmæssigt, at der i de enkelte særlove på Landbrugsministeriets område i nødvendigt omfang foretages tilpasninger i regelgrundlaget, således at jordbrugsmæssige hensyn, der varetages i dag, kan varetages som en generel regulering af alle genteknologisk frembragte organismer, der kan anvendes i jordbruget. Nærværende lovforslag indeholder således i § 27 en hjemmel dertil.

Loven omfatter således et meget bredt område, og loven er udformet med henblik på, at den skal kunne danne grundlag for administrationen af dette område i en årrække. Hensynet til den fleksibilitet, der er nødvendig herfor, og til lovens overskuelighed forudsætter, at ministeren i ret vidt omfang bemyndiges til at udstede detaljreglerne efter retningslinjer, som er fastlagt i loven.

Bemyndigelserne i loven vil i overensstemmelse med hittidig praksis blive anvendt efter forhandling med de respektive erhvervs- og interesseorganisationer. Dette afskærer dog ikke de offentlige myndighe-

der fra at træffe de fornødne foranstaltninger uden sådan forhandling, når hurtig indgriben gør det nødvendigt.

4. Administrative og økonomiske konsekvenser

Lovforslaget fremhæver behovet for udbygning af de husdyrsygdomsforebyggende foranstaltninger, hvoraf nogle har været udført i nogen tid enten i henhold til lovbestemmelser eller i henhold til aftaler mellem erhvervsorganisationer og staten, jf. bestemmelserne i § 10.

I samhandelen med udenlandske aftagere af dyr og animalske landbrugsprodukter stilles stadigt øgede krav om attestdokumenteret frihed for husdyrsygdomme. For så vidt angår avlsdyr stilles desuden i stigende grad krav om oplysninger bl.a. om dyrenes genetiske arvmasse. Forudsætningen for, at det danske veterinærvæsen vil kunne afgive sådanne attester, vil dels være et forøget kendskab til sygdomssituationen blandt husdyrene, dels at der til stadighed disponeres over den fornødne laboratoriekapacitet ved de veterinære institutter til en hurtig gennemførelse af de for attestationerne nødvendige analyser m.v. Samtidig med, at det klart vil være ønskeligt at kunne imødekomme disse krav for dermed at kunne forøge samhandelen og valutaindtjeningen, må det erkendes, at den udvidede samhandel, især inden for De Europæiske Fællesskaber, i sig selv indebærer en øget risiko for indslæben af smitsomme husdyrsygdomme, herunder eksotiske typer, som aldrig eller gennem lang tid ikke er forekommet her i landet og hvis tilstedeværelse ville få vidtrækkende følger for den danske husdyrbestand og landbrugseksport. Flere af de alvorlige sygdomme, som er nævnt i bilag 2, gruppe I, har i de senere år fået forøget aktualitet i Europa, f.eks. udbrud af klassisk svinepest i England to gange efter mange års frihed for denne sygdom, og udbrud af afrikansk svinepest i Belgien og Holland, hvor denne sygdom aldrig tidligere er set.

Lovforslaget indeholder de fornødne bestemmelser til at kunne imødekomme aftagerlandenes krav og reagere hensigtsmæssigt og effektivt i relation til sygdomssituationen herhjemme og i vore handelslande. Udnyttelsen af disse bestemmelser forudsætter imidlertid en vis forøgelse af ressourcerne hos de offentlige veterinære institutioner, der ellers ikke vil kunne yde den fornødne yderligere indsats i relation til disse yderligere formål med husdyrsygdomsloven.

I Veterinærdirektoratet skønnes de nye aktiviteter at ville kræve 2 nye årsværk til varetagelse af overvågnings- og tilsynsopgaver. Merudgifterne hertil skønnes at ville udgøre ca. 0,5 mill. kr. årligt. Herudover skønnes det nødvendigt over en ny tilskudskon-

to under Veterinærdirektoratet at optage et beløb på 0,2 mill. kr. i 1989 stigende til 0,3 mill. kr. i 1990 og 1991 til tilskud til husdyrsygdomsovervågning i form af betaling for rekvirerede diagnostiske undersøgelser.

På Statens Veterinære Institut for Virusforskning skønnes der at ville blive behov for i alt 6 nye årsværk. Merudgifterne hertil og til anskaffelse af materialer m.v. i forbindelse med gennemførelse af de ofte meget komplicerede diagnostiske undersøgelser, som vil være nødvendige for at klarlægge sygdomssituationen og gennemføre egnede bekæmpelseskampagner, skønnes at ville udgøre ca. 1,8 mill. kr. Disse udgifter forudses fuldt ud kompenseret ved indtægter i form af betaling for udførelse af disse prøver, for 1988 af størrelsesordenen 2,3 mill. kr. Gennemførelse af den for tiden stedfindende bekæmpelse af Aujeszky's sygdom vil herefter indgå i de nævnte foranstaltninger.

For Statens Veterinære Serumlaboratorium, der har status som statsvirksomhed, forudses på længere sigt at ville blive behov for ca. 5 nye årsværk med dertil svarende merudgifter til lønning og materialer på ca. 1,4 mill. kr. til gennemførelse af et forøget antal diagnostiske undersøgelser og en forøget rådgivning vedrørende forebyggelse af husdyrsygdomme. En del af omkostningerne, især omkostninger vedrørende prøveundersøgelser, vil blive modsvaret af indtægter i form af betaling for undersøgelserne, fortrinsvis ved overførsel fra Veterinærdirektoratets tilskudskonto.

Også på Institut for Fjerkræsygdomme forudses behov for forøgelse af ressourcerne som følge af en forventet forøgelse af antallet af diagnostiske undersøgelser. Behovet skønnes at ville blive ca. 1,5 årsværk. Merudgifterne hertil og til materialeforbrug i forbindelse med undersøgelsesernes udførelse skønnes at ville beløbe sig til ca. 0,5 mill. kr. årligt.

Det bemærkes, at disse ressourcetilførelser for alle de veterinære institutter også vil være en forudsætning for en nødvendig udbygning af aktiviteterne omkring de sygdomme, som kan angribe mennesker. Dett område forventes at ville blive særlig omfattende for Institut for Fjerkræsygdomme i forbindelse med et nærmere tilsyn med dyrehandler m.v., hvor især fugle kan være bærere af sådanne sygdomme.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til kapitel I

Til § 1

Med lovforslaget samles langt den største del af husdyrsygdomslovgivningen under én lov. Samtidig foreslås denne lovgivning udvidet til også at omfatte

foranstaltninger. Det er derfor fundet hensigtsmæssigt at optage en formålsbestemmelse i loven.

Til § 2

Til stk. 1

Lovforslaget omfatter principielt alle sygdomme, der kan ramme husdyr. Det er uden betydning, hvorledes sygdommen er opstået. Det vil sige, at udover de smitsomme husdyrsygdomme er også arvelige, miljø- og produktionsbetingede sygdomme, sygdomme, der er forårsaget af toksiske stoffer (forgiftninger) eller parasitter, samt sygdomme forårsaget af f.eks. gensplejsning omfattet. Endvidere er sygdom forårsaget af radioaktiv forurening omfattet. Endelig er zoonoser omfattet, dvs. sygdomme, der som f.eks. tuberkulose eller rabies kan overføres mellem dyr og mennesker.

Det er uden betydning, hvordan sygdommen giver sig udslag. Loven vil således også give hjemmel til indgreb over for sygdomme, hvis tilstedeværelse alene kan konstateres i laboratorium. Der kan være grund til at gribe ind over for sådanne sygdomme, som ikke giver egentlige sygdomsudbrud i besætningen, bl.a. fordi sådanne laboratoriereaktioner kan være uønskede i eksportmæssig sammenhæng, eller fordi smitstoffet, som giver anledning til laboratoriereaktionerne, kan udvikle sig på en uhenigtsmæssig måde og således antage en mere alvorlig karakter med et ændret sygdomsmønster. Ved andre sygdomme, som normalt giver anledning til kliniske symptomer, kan det forekomme, at infektionen hos nogle dyr forløber så ubemærket, at den kun kan erkendes ved laboratorieundersøgelse. Også i disse tilfælde må der være muligheder for at gribe ind, idet disse dyr (sunde smittebærere) kan huse smitstoffet og bringe det videre til andre dyr.

I bilagene til lovforslaget er anført de sygdomme, som veterinærvesenets indsats især har været og i fremtiden må forventes at ville være koncentreret om. De fleste af bilagernes sygdomme er allerede omfattet af gældende lovgivning, og der vil fortsat gælde særlige regler for disse sygdomme om anmeldelse, diagnosticering og bekæmpelse, jf. §§ 4, 5, 6 og 7 i lovforslaget. Sygdommene er i bilagene opdelt i grupper, men til forskel fra 1920-loven skelnes principielt ikke længere mellem ondartede og mildere smitsomme sygdomme, idet dette i praksis har vist sig uhenigtsmæssigt, da vurderingen af en sygdoms betydning, herunder hvilke bekæmpelsesforanstaltninger, der bør vælges, kan skifte.

Opdelingen i grupper markerer dog en vis forskel i vurderingen af bl.a. sygdommens tendens til spredning og betydning ved international handel, samt hvilke foranstaltninger, der allerede ved mistanke

bør iværksættes med henblik på at hindre yderligere smittespredning. Dette kommer bl.a. til udtryk i bestemmelserne i § 5 om dyrlægens pligter.

Sygdommene er i bilagene for overskuelighedens skyld anført under den dyreart, de sædvanligvis angriber, men det skal fremhæves, at visse af sygdommene tillige kan angribe andre dyrearter, og at de er underlagt lovforslagets bestemmelser, herunder anmeldeligt i henhold til § 5, stk. 2 og 3, uanset hos hvilken dyreart herunder vildtlevende dyr, sygdommen mistænkes eller diagnosticeres. Det kan f.eks. nævnes, at kvægpest, der er opført som en kvægsydom, kan inficere svin, således at disse kan spille en rolle ved smittespredning. På samme måde kan en række sygdomme hos heste angribe æsler og zebraer, og nogle sygdomme hos kvæg kan angribe vildtlevende klovbærende dyr.

Gruppe A på bilag 1 omfatter dels de sygdomme, der er opført på det internationale husdyrsygdomskontor Office International des Epizooties (O.I.E.)'s liste A, dels enkelte andre sygdomme, hvor en hurtig anmeldelse af mistanke under danske forhold vurderes som væsentlig i bekæmpelsesforløbet. O.I.E. er en international organisation omfattende 106 lande, hvis væsentligste formål er at indsamle og formidle information vedrørende visse smitsomme husdyrsygdomme specielt med henblik på at hindre sygdomme i at brede sig fra land til land ved handel med levende dyr eller animalske produkter. Et væsentligt grundlag herfor er medlemslandenes pligt til rapportering ved sygdomsudbrud. Den hurtighed, hvormed rapporteringen skal ske, afhænger af sygdommens natur. Liste A-sygdomme skal rapporteres til O.I.E. inden for 24 timer og er defineret som smitsomme sygdomme, som har mulighed for meget alvorlig og hurtig spredning uden hensyn til nationale grænser, som har alvorlige konsekvenser for samfundsøkonomi eller offentlig sundhed, og som er af væsentlig betydning for international handel med levende dyr og animalske produkter.

De sygdomme, der er opført i gruppe B på bilag 1 er næsten alle tillige indeholdt i O.I.E.'s liste B. Liste B-sygdomme rapporteres én gang årligt og defineres som overførbare sygdomme, som anses for at være af betydning for samfundsøkonomi og offentlig samhandel i de enkelte lande, og som er af betydning for international handel med levende dyr og animalske produkter. Udover de i gruppe B på bilag 1 opførte sygdomme omfatter O.I.E.'s liste B en række sygdomme, som dog for nærværende og under danske forhold bedømmes at være af en natur og betydning, der ikke berettiger til optagelse på bilaget.

Den på bilag 2 foretagne opdeling af sygdomme er gennemført med henblik på, at bilaget kan være refe-

renceramme ved udarbejdelse af en række af de bekendtgørelser og andre forskrifter om bekæmpelses- og forebyggelsesforanstaltninger, som påregnes udstedt i medfør af loven.

Til stk. 2

Bestemmelsen giver mulighed for, at landbrugsministeren administrativt kan ændre bilagene, dvs. at sygdomme kan flyttes fra én gruppe til en anden, at nye sygdomme kan opføres på bilagene, eller at sygdomme kan fjernes fra bilagene.

Til § 3

Lovens hovedsigte er at beskytte husdyr mod sygdomme. Ved husdyr forstås først og fremmest de dyr, der traditionelt holdes i erhvervs- eller produktionsmæssigt øjemed, som f.eks. køer, svin, fjerkræ, får, pelsdyr osv. Også de mere utraditionelle former for husdyrhold, der i de seneste år har vundet indpas som alternative produktionsformer, f.eks. hjorteavl og regnormeproduktion, er principielt omfattet af lovens husdyrbegreb. Fisk, der holdes i dambrug eller lignende, vil også være omfattet af husdyrbegrebet. Det er dog hensigten fortsat at foretage bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk i henhold til den særlige lov herom, der foreslås opretholdt, jf. ovenfor under nr. 2 i de almindelige bemærkninger og nedenfor.

De husdyrarter, hvis sundhed loven tager sigte på at beskytte, kan således variere i takt med, at nye produktionsformer vinder indpas.

Da også andre dyr end produktionsdyr kan videreføre smitsomme husdyrsygdomme, er det nødvendigt at visse af lovens regler kan bringes i anvendelse også overfor andre dyr. F.eks. kan skildpadder angribes af og dermed videreføre salmonellose, som kan overføres til mennesker ligesom hunde og katte kan videreføre f.eks. rabies.

Der er ikke i loven gjort forsøg på nærmere at definere begrebet husdyr. Man har derimod fundet at en afgrænsning efter kriteriet, om dyret er i menneskelig varetægt, vil være af større relevans. Loven finder således også anvendelse på dyr, der holdes som kæle- eller hobbydyr, i zoologiske haver og i cirkus, dyreparker og lignende steder.

Endvidere er vildtlevende dyr udtrykkeligt omfattet, f.eks. ræve og flagermus, som kan videreføre rabies til husdyr og mennesker.

Anvendelse af loven på andre dyr end husdyr vil ske under hensyntagen til lovens formål, som ifølge § 1 er at forebygge, overvåge og bekæmpe husdyrsygdomme. Foranstaltninger til bekæmpelse af sygdomme hos f.eks. vildtlevende dyr, som alene har betyd-

ning for vildtbestanden, henhører således under jagt- eller miljølovgivningen.

Denne anvendelse af loven svarer til bestemmelserne i 1920-loven, som i § 2 indeholder hjemmel til at bringe lovens bestemmelser i anvendelse over for andre dyr end husdyr, når der er fare for udbredelse af sygdomme til mennesker eller dyr.

For visse dyrearter findes allerede en sygdomslovgivning. Det gælder for bier, som er reguleret i en særlig lovgivning, administreret af Landbrugsministeriet med bistand af bl.a. Statens Bisygdomsnævn, jf. lov nr. 115 af 31. marts 1982 om biavl.

Det har været overvejet, om ferskvandsfisk, der reguleres i henhold til lov nr. 283 af 18. juni 1969 om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk, jf. ovenfor, skulle være omfattet af lovforslaget. Loven administreres af Landbrugsministeriet med bistand af et i medfør af loven nedsat udvalg, hvori de berørte organisationer er repræsenteret, og til delvis dækning af udgifterne ved de bekæmpelsesforanstaltninger, der iværksættes i medfør af loven, betaler producenterne en afgift.

Da dette administrationssystem afviger fra det, der etableres i medfør af lovforslaget, og da de sygdomme, der rammer ferskvandsfisk, normalt ikke indebærer nogen smitterisiko for andre dyr omfattet af lovforslaget, er det fundet mest hensigtsmæssigt at opretholde lov om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsvisk som en selvstændig lov. I det omfang, hvor der findes eller etableres særlige lovgivninger for bekæmpelse m.v. af sygdomme hos særlige dyrearter, vil bekæmpelsen finde sted i henhold til disse specielle regler.

Til kapitel 2

Til § 4

Bestemmelsen erstatter med visse ændringer tilsvarende bestemmelser i 1920-loven, hvorefter ejere skal tilkalde dyrlæge eller foretage anmeldelse til politimesteren, hvis en ondartet smitsom sygdom eller visse mildere smitsomme sygdomme forekommer henholdsvis breder sig i en besætning. Med forslaget er tilkaldereglen forenklet, således at der gælder det samme for alle sygdomme, der er optaget på bilag 1.

Til stk. 1

Tilkaldepligten gælder for alle, der som ejere eller som bestyrere, medhjælpere, eller i øvrigt på dyreejers vegne, har opsyn med eller passer dyr, som kan angribes af en af de husdyrsygdomme, der er nævnt i bilag 1.

Til stk. 2

Bestemmelsen skal danne grundlag for eksisterende regler om, at tilkaldelse af dyrlæge skal ske, når visse nærmere angivne symptomer forekommer hos husdyr, jf. f.eks. § 2, stk. 2, i Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 182 af 3. april 1986 om IBR-infektion og bekendtgørelse nr. 166 af 25. april 1985 om Aujeszky's sygdom. Hensigten med reglerne er at sikre personer uden veterinærfaglig indsigt en mulighed for at vurdere, hvornår dyrlæge efter bestemmelserne bør tilkaldes.

Til § 5

1920-loven indeholder i §§ 2 og 10 meget detaljerede regler om tilkaldelse af dyrlæge, politimester eller sognefoged i tilfælde af udbrud af en ondartet eller mildere smitsom sygdom. Herudover er der i en lang række særregler fastsat bestemmelser herom og om dyrlægers pligter i forbindelse med anmeldelse til Veterinærdirektoratet.

Ved udformningen af anmeldelsesbestemmelserne i nærværende lovforslag er udover en sproglig modernisering tilstræbt en forenkling i forhold til de eksisterende regler.

Bestemmelsen supplerer og udfylder § 7 i lov om veterinærvæsenet samt om udøvelse af dyrlægegering, jf. Landbrugsministeriets lovbekendtgørelse nr. 312 af 25. juni 1980. Herefter har enhver praktiserende dyrlæge inden for det område, hvor han har sit sædvanlige klientel, pligt til at påtage sig veterinært arbejde som led i offentlig bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos husdyrene. Bestemmelsen konkretiserer endvidere den pligt, som dyrlæger har ifølge dyrlægelovens § 7, stk. 4, til at afgive de indberetninger og anmeldelser, som Veterinærdirektoratet afkræver dem med henblik på konstatering og bekæmpelse af sygdomme hos husdyrene.

Forskning i husdyrsygdomme foregår bl.a. på statens veterinære institutter under overholdelse af strenge sikkerhedskrav. De husdyrsygdomme, der i forskningsmæssigt øjemed påføres dyr, skal ifølge sagens natur ikke anmeldes til dyrlæge eller de veterinære myndigheder, men for at sikre, at arbejdet med såvel husdyrpatogene smitstoffer som andre patogener, når arbejdet hermed involverer husdyr eller produkter heraf, foregår under betryggende forhold, er der i lovforslagets § 26 givet landbrugsministeren myndighed til at regulere den zoosanitært relevante side af sådant arbejde.

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår, at dyrlæger, der tilkaldes, fordi en dyreejer m.v. har mistanke om forekomst af en sygdom, der er opført på bilag 1, har pligt til at sørge for, at der stilles en diagnose enten af den pågæ-

dende dyrlæge selv eller – hvis denne er forhindret – ved at en anden dyrlæge i området eller kredsdyrlægen kontaktes.

Til stk. 2

Hensigten med anmeldelsessystemet er især at sikre muligheden for indgriben i tilfælde af sygdomsudbrud. Herudover tjener det til at danne grundlag for udstedelse af pålidelige attester i forbindelse med eksport af levende dyr og animalske produkter samt at opfylde rapporteringspligten over for O.I.E., jf. bemærkningerne til § 2.

De sygdomme, der er optaget i gruppe A på bilag 1, hører til de sygdomme, hvor der er størst smitterisiko og hvor eksportmæssige eller andre hensyn taler for en hurtig indgriben fra veterinærvesenets side. Det fastsættes derfor, at dyrlægen, hvis diagnosen ikke umiddelbart kan afkræftes, omgående underretter veterinærmyndighederne, som træffer beslutning om, hvilke forholdsregler, der skal iværksættes. Underretning vil i de fleste tilfælde skulle ske til kredsdyrlægen.

Pligten til at underrette veterinærmyndighederne gælder ikke kun den dyrlæge, som tilkaldes med henblik på diagnosticering af sygdommen. Dyrlæger, der f.eks. som led i kødkontrolarbejdet på et slagteri eller i forbindelse med arbejdet på en undervisnings- og forskningsinstitution får kendskab til eller mistanke om en anmeldepligtig sygdom, skal også foretage anmeldelse. Undtagelsesbestemmelsen i dyrlægelovens § 10, stk. 2, for dyrlæger beskæftiget ved statslige undervisnings- og forskningsinstitutter gælder således ikke anmeldepligten i henhold til §§ 5 og 6.

Til stk. 3

For sygdomme, opført i gruppe B på bilag 1, vil der gælde forskellige regler afhængig af sygdommens farlighed, dens aktuelle forekomst i Danmark og dens betydning i eksportmæssig sammenhæng.

Til § 6

Bestemmelsen indeholder hjemmelsgrundlaget for gældende og kommende regler om, hvordan man skal forholde sig ved mistanke eller viden om forekomst af en af de sygdomme, der er opført på bilag 1. Der kan f.eks. være tale om fastsættelse af, hvorledes prøveudtagning eller eventuel anden undersøgelse skal finde sted, og om indsendelse af materiale. Sådanne bestemmelser er allerede fastsat for en række sygdommes vedkommende, f.eks. § 2 i bekendtgørelse nr. 894 af 22. december 1987 om bekæmpelse af enzootisk leukose hos kvæg og § 3 i bekendtgørelse nr. 182 af 3. april 1986 om IBR-infektion. Der kan i medfør af bestemmelsen fastsættes regler om nedslagning

af dyr for ved post mortem-undersøgelser at søge tilfældets art klarlagt.

Bestemmelsen kan endvidere danne grundlag for bestemmelser om, hvorledes ejeren af et sygdomsmis-tænkt dyr skal underrettes om resultatet af laboratorieuundersøgelsen, jf. f.eks. § 3, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 182 af 3. april 1986 om IBR-infektion.

Regler om f.eks. institutters og laboratoriers indberetning af disse sygdomme til veterinærmyndighederne kan ligeledes fastsættes med hjemmel i denne bestemmelse. I sådanne regler kan tænkes fastsat, at laboratorier, institutter m.v. skal foretage indberetning til veterinærmyndighederne, når disse sygdomme diagnosticeres ved undersøgelse af indsendt materiale.

Bestemmelse suppleres af bestemmelsen i § 7, stk. 4, i lovbekendtgørelse nr. 312 af 25. juni 1980, jf. bemærkningerne til § 5.

Til kapitel 3

Til § 7

Reglerne i dette kapitel er en sammenskrivning og forenkling af de regler om bekæmpelsesforanstaltninger, der er hjemlet i den gældende husdyrsygdomslovgivning, dvs. 1920-loven med ændringslove samt særlovene, jf. de almindelige bemærkninger under pkt. 2, »Den gældende lovgivning« og bilaget. Der er ikke tale om nogen udvidelse af reaktionsmulighederne i forhold til de gældende regler, men der er sket en opstramning og forenkling, idet foranstaltningerne principielt vil kunne bringes i anvendelse over for alle de i bilag 2 nævnte sygdomme, hvor bekæmpelsesforanstaltningerne efter 1920-loven er graderet efter sygdommens farlighed. Denne forenkling skal ses i sammenhæng med forslagets principielle ligestilling af alle husdyrsygdomme, jf. bemærkningerne til § 2.

Til stk. 1

Bestemmelsen tænkes anvendt i situationer, hvor et eller flere af de hensyn, som loven skal tilgodese, jf. bemærkningerne til § 1, tilsiger, at der gennemføres bekæmpelse af en husdyrsygdom. Bestemmelsen giver ministeren adgang til at udstede konkrete påbud, men den vil også skulle danne grundlag for generelle regler om bekæmpelsesforanstaltninger, jf. herved Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 916 af 15. december 1987 om ondartede smitsomme sygdomme hos svin. Foranstaltningerne tænkes anvendt i en udbrudssituation eller i en situation, hvor der er en begrundet mistanke om udbrud, og er især rettet mod sygdomme nævnt i bilag 2, gruppe I. Overfor sygdomme nævnt i bilag 2, gruppe II, vil foranstaltning-

gerne især blive anvendt som led i regionale eller landsdækkende bekæmpelseskampagner. Sådanne kampagner, der iværksættes i et samarbejde mellem de veterinære myndigheder og landbrugets organisationer, tager sigte på en systematisk bekæmpelse af en konkret sygdom med henblik på at få den pågældende sygdom udryddet.

Til stk. 2 og 3

Bestemmelserne angiver, hvilke foranstaltninger, der kan blive tale om at anvende i de konkrete situationer, jf. f.eks. Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 916 af 15. december 1987 om ondartede smitsomme sygdomme hos svin.

Muligheden for at kræve ejendomme, områder m.v. afspærret, kan indebære, at adgang til og fra den pågældende lokalitet hindres. I den gældende lovgivning – lov nr. 188 af 1. maj 1923 om tillæg til 1920-loven – har landbrugsministeren hjemmel til at forbyde dans og forlystelser af lignende art på den pågældende egn. Nærværende bestemmelse, jf. ordene »afspærring af områder«, anses at indeholde en tilsvarende hjemmel, men denne anvendelse af bestemmelsen vil dog kun være aktuel i særlige tilfælde, f.eks. hvis en alvorlig, smitsom husdyrsygdom er ved at komme ud af kontrol.

Bestemmelserne indebærer, at der som led i en bekæmpelse af en sygdom, der er optaget på bilag 2, kan iværksættes nedslagning af dyr, som er konstateret ramt eller som kan mistænkes for at være ramt af en af de pågældende sygdomme. Nedslagning kan endvidere efter bestemmelsen ske, hvor det er nødvendigt for at diagnosticere en sygdom, jf. § 6. Nedslagning vil normalt kun komme på tale i forbindelse med de i bilag 2, gruppe I, nævnte sygdomme.

Det vil bero på et veterinærfagligt skøn, hvornår et dyr kan mistænkes for at være ramt af en sygdom. F.eks. vil et dyr kunne kræves nedslået, hvis det udviser relevante symptomer, uden at det dog med sikkerhed kan afgøres, om det lider af den pågældende sygdom. Det samme vil være tilfældet, hvor der har været kontakt mellem en rask og en sygdomsramt besætning, således at der er stor sandsynlighed for, at den raske besætning er blevet smittet.

Endvidere vil der f.eks. kunne iværksættes bekæmpelse af ræve i områder, hvor der er mistanke om rabies hos ræve, jf. § 9 i Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 914 af 15. december 1987 om bekæmpelse af rabies. Se også § 33, pkt. d, i lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 801 af 11. december 1987.

Ved vurderingen af, om nedslagning skal iværksættes, vil der blive lagt vægt på, om effektiv bekæmpelse skønnes at kunne finde sted på andre måder,

f.eks. ved isolation af angrebne dyr. Ved vurderingen vil der endvidere blive lagt vægt på, om nedslagning er nødvendig for at beskytte mennesker mod smitte eller for at bevare en dyrebestand. Herudover kan andre væsentlige samfundsmæssige hensyn nødvendiggøre øjeblikkelig nedslagning, f.eks. eksportmæssige hensyn.

Bestemmelsen forpligter ikke ministeren til at iværksætte nedslagning, hvis et af ovennævnte hensyn taler for det, men åbner alene en mulighed for ministeren til at påbyde nedslagning. Ved vurderingen af, om nedslagning skal foretages, vil der blive foretaget en afvejning af ovennævnte hensyn over for de omkostninger, der er forbundet med nedslagning af de angrebne dyr. En sådan afvejning vil kunne føre til, at man i stedet vælger at kontrollere eller bekæmpe sygdommen på andre måder, f.eks. ved vaccination. Om erstatning ved nedslagning henvises til § 29.

Til kapitel 4

Til § 8

Den foreslåede bestemmelse tænkes bl.a. anvendt til at forbyde dyrehold i områder, hvor der kan være særlig fare for smitteoverførsel eller, hvor der kan være risiko for radioaktiv forurening, kvikksølv- eller blyforurening og lignende. Endvidere kan bestemmelsen anvendes til at forbyde bestemte dyrearter i dyreparker, hvor der er publikumsadgang, og derfor smitterisiko.

Til § 9

Bestemmelsen tager bl.a. sigte på regler for staldforhold, der kan hindre spredning af smitsomme sygdomme som nævnt i bilag 2 i forbindelse med afhentning af dyr, mælk eller gødning fra husdyrbesætninger. Bestemmelsen sigter ikke mod regler af dyreværns mæssig eller husdyretisk karakter.

Et større forskningsprojekt vedrørende spørgsmålet om overlevelsen af smitstof i gødning/gylle og smitterisikoen som følge af transport, udbringning og nedfældning af gylle er netop iværksat, og eventuelle regler vedrørende indretning og adgangsforhold m.v. i forbindelse med gyllebeholdere forventes baseret bl.a. på resultatet af dette forskningsprojekt.

Erfaringerne viser, at latente tilstande, der som udgangspunkt ikke kan betegnes som sygdomme, vil kunne udvikle sig hertil som følge af en række faktorer i dyrenes fysiske omgivelser. Bestemmelsen vil kunne finde anvendelse ved fastsættelse af regler til forebyggelse af sådanne sygdomme, som har fået stigende betydning i forbindelse med de meget store dyrebesætninger og intensive driftsformer, som indgår i moderne husdyrbrug.

Til § 10

Bestemmelsen erstatter bl.a. lov nr. 42 af 20. februar 1960 om vaccination mod ondartede smitsomme pelsdyrsygdomme og lov nr. 129 af 31. marts 1960 om vaccination mod mund- og klovesyge. Bestemmelsen skal endvidere danne grundlag for bl.a. prøveudtagning i forbindelse med overvågningsundersøgelser (screening), som den, der er iværksat med henblik på konstatering af IBR, jf. lov nr. 191 af 9. maj 1984 om ændring af 1920-loven.

Et vigtigt element i lovforslaget er en styrkelse af den forebyggende indsats, jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 1 »Baggrund«. Som et led i denne indsats er der mellem landbrugserhvervet og veterinærmyndighederne allerede etableret eller planlagt sundhedsprogrammer, der bygger på en sundhedstjeneste i form af rådgivning og bistand til landmænd fra dyrlæger og konsulenter med henblik på afhjælpning og forebyggelse af sygdom i besætningerne. En fortsat udbygning af disse aktiviteter, som vil finde sted i et nært samarbejde mellem landbrugets organisationer og veterinærmyndighederne, vil bl.a. forudsætte en forbedring af mulighederne for registrering af sygdomsdata vedrørende husdyrbesætningerne og for at foreskrive en afhjælpning af sygdomsproblemer der. Bestemmelsen vil danne grundlag for veterinærmyndighedernes medvirken i forbindelse med de nævnte aktiviteter.

Til § 11

Efter bestemmelsen vil der med henblik på at forebygge udvikling og spredning af smitsomme husdyrsygdomme kunne fastsættes regler om indretning og drift af samt dyrlægetilsyn med zoologiske haver, dyreparker m.v. Der vil således i medfør af bestemmelsen kunne fastsættes regler om drift af dyreparker og zoologiske haver o. lign. med henblik på at hindre fodring af dyrene med inficerede madvarer.

Til § 12

Bestemmelsen erstatter § 9 i 1920-loven, jf. bekendtgørelse nr. 914 af 15. december 1987 om bekæmpelse af rabies.

Da visse sygdomme kan overføres mellem dyr og mennesker, f.eks. tuberkulose og rabies, er det nødvendigt at kunne iværksætte foranstaltninger også ud fra hensynet til beskyttelse af mennesker.

*Til kapitel 5**Til § 13*

Bestemmelsen skal bl.a. danne grundlag for bekendtgørelse nr. 570 af 11. december 1980 om regi-

strering af af- og tilgang af kvæg og svin i besætninger.

Muligheden for at kræve registrering udvides i forhold til eksisterende lovgivning, der kun gælder for ejere af kvæg- og svinebesætninger, idet nu alle traditionelle husdyrbesætninger inddrages under registreringspligten. Eventuelle regler for andre end ejere af kvæg- og svinebesætninger vil blive tilpasset til husdyrbesætningens art. Således vil der ikke blive stillet samme krav til registreringens detaljeringsgrad i fjerkræbesætninger som i besætninger med større husdyr.

*Til § 14**Til stk. 1*

Denne bestemmelse fastslår, at klovbærende dyr, der flyttes fra deres oprindelsesbesætning, skal mærkes, således at de til enhver tid kan spores, også i de efterfølgende handelsled.

Bestemmelsen omfatter ikke alene de klovbærende dyr, der traditionelt holdes som husdyr, nemlig kvæg, svin, får og geder, men også andre, f.eks. hjorte, der holdes i fangenskab, og som har vundet eller i fremtiden måtte vinde indpas i alternative produktionssystemer.

Der forudsættes fastsat nærmere regler for klovbærende dyr, idet især disse kan angribes af en række af de sygdomme, der ud fra eksport- eller produktionsøkonomiske synspunkter kan være ønske om at gribe ind overfor.

Identifikationen kan have form af en mere eller mindre simpel beskrivelse, men ofte vil den dog skulle have form af sikker individuel mærkning, f.eks. tatovering, brænde- eller frysemærkning. Ofte vil der imidlertid være tale om isætning af et øremærke af et bestandigt materiale og med en låsemekanisme, der så godt som muligt sikrer, at det ikke tabes eller kan ombyttes.

At et dyrs identitet og dermed oprindelse med størst mulig sikkerhed kan fastslås, er afgørende, når smitteveje i forbindelse med udbrud af sygdom skal klarlægges, f.eks. som led i bekæmpelse af eller kontrol med en husdyrsygdom, eller når der som led heri er fastsat regler, der skal sikre, at den pågældende sygdom ikke spredes, når dyr omsættes eller i øvrigt flyttes fra deres oprindelige besætning. Sådanne krav er bl.a. fastsat i § 9 i bekendtgørelse nr. 182 af 3. april 1986 om IBR-infektion, og i § 11 i bekendtgørelse nr. 917 af 15. december 1987 om Aujeszky's sygdom.

Også når dyr afhændes til slagtning, må deres oprindelse kunne spores. Dette er af åbenbar betydning, såfremt der ved kontrollen på slagteriet konstateres eller opstår mistanke om sygdom, specielt dem, der er opført på bilag 2, gruppe I, hvor hurtig indgri-

ben over for besætninger, der har haft kontakt med dyret, er påkrævet.

Endvidere har mærkning betydning, når blodprøver til laboratoriemæssig undersøgelse udtages i forbindelse med slagtning eller som led i sygdomsbekæmpelse, -overvågning eller -kontrol. Som et led i bekæmpelse af Aujeszky's sygdom er der i bekendtgørelse nr. 917 af 15. december 1987 fastsat regler om mærkning og blodprøvning af orner, der afgår til slagtning eller eksport, og bekæmpelsen af enzootisk leukose hos kvæg hviler for en væsentlig del på undersøgelse af blodprøver udtaget ved slagtning, jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 894 af 22. december 1987 om bekæmpelse af enzootisk leukose hos kvæg.

Ud over ovennævnte eksempler er det i bekendtgørelse nr. 570 af 11. december 1980 om registrering af af- og tilgang af kvæg og svin i besætninger fastsat, at disse dyr ved flytning klart skal kunne identificeres. Bekendtgørelsen er udarbejdet på baggrund af EF-bestemmelser om brucellose, tuberkulose, enzootisk leukose og klassisk svinepest.

Til stk. 2

Det må forudses, at der kan opstå behov for i kortere eller længere perioder at fastsætte tilsvarende regler vedrørende andre dyr end klovbærende, f.eks. i forbindelse med kontrol af sygdom hos disse.

Til § 15

Smitte overføres ofte ved kontakt mellem dyr fra forskellige oprindelsesbesætninger eller via personer eller ting, der er i kontakt med forskellige besætninger. Det er derfor nødvendigt at kunne stille zoosanitære krav, som kan forebygge smitte ad denne vej.

Til stk. 1

Bestemmelsen skal bl.a. danne grundlag for Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 374 af 18. august 1980 om eksportisolationsstalde for kvæg og svin, der indeholder bestemmelser om adskillelse af syge og raske dyr; og bekendtgørelse nr. 143 af 3. april 1984 om fjernelse af kvæg fra eksportmarkeder og samlestadde, der fastslår, at kvæg til levebrug skal holdes adskilt fra kvæg til slagtning eller til eksport. Endvidere findes der i bekendtgørelserne om IBR og Aujeszky's sygdom regler om adskillelse - bl.a. under transport - af dyr, som er konstateret fri for de pågældende sygdomme, og andre dyr. Bestemmelsen skal endelig danne grundlag for regler om rensning og desinfektion af overtrækstøj og vogne og for fastsættelse af særlige afhentningstidspunkter eller særlige køreruter.

Til stk. 2

Bestemmelsen skal f.eks. danne baggrund for regler, som dem, der er fastsat i bekendtgørelse nr. 182 af 3. april 1986, hvorefter dyr fra besætninger med IBR-reagenter ikke må flyttes ind i bekæmpelses- og overvågningsområderne, medmindre dette sker direkte til slagtning.

Til § 16

Bestemmelsen afløser lov nr. 197 af 7. maj 1948 om markeder m.v. for heste og kreaturer. Med forslaget bortfalder de erhvervsmæssige hensyn, som er indeholdt i den gældende markedslov, jf. bemærkningerne under pkt. 2, »Den gældende lovgivning« med bilag. Reglerne foreslås udvidet til at gælde alle markeder, hvor de før kun omfattede markeder med heste og kreaturer.

Herudover foreslås der gennemført en administrativ forenkling. Efter de gældende regler skal alle markeder godkendes af landbrugsministeren efter høring af landboorganisationerne, politimesteren, kommunen og Veterinærdirektoratet. Efter forslaget er det hensigten at opretholde en godkendelsesordning i forbindelse med etablering af permanente markeder, samlestadde og auktioner, hvorimod godkendelsesordningen for så vidt angår lejlighedsvis markeder m.v. foreslås erstattet af en anmeldeordning, jf. bestemmelsens stk. 2.

For at sikre mindst mulig administration vil ordningen blive udformet således, at et marked m.v., der er behørigt anmeldt, vil kunne afholdes, hvis anmelderen ikke inden en vis frist har fået anden underretning fra Veterinærdirektoratet og på betingelse af, at de generelle regler om markeder m.v. overholdes. Den mulighed, som Veterinærdirektoratet har efter de gældende regler til at forbyde afholdelse af markeder m.v., vil fortsat bestå, jf. herved også forslagets § 7, stk. 3.

Det allerede gældende krav om dyrlægetilsyn med markeder vil blive opretholdt. I forbindelse med anmeldelsen forudsættes det oplyst, hvilken dyrlæge, der er antaget til at føre tilsyn med markedet, hvorefter Veterinærdirektoratet vil beskikke den pågældende dyrlæge til hvervet.

Efter de gældende regler betales dyrlægens vederlag for tilsyn med godkendte markeder af det offentlige, jf. cirkulære nr. 222 af 15. december 1987, medens indsynsgebyr betales af markedet. I forbindelse med udarbejdelsen af de administrative regler vil denne ordning blive taget op til overvejelse.

Som en konsekvens af godkendelsesordningens bortfald vil de gældende regler om markeder m.v., jf. bl.a. bekendtgørelse nr. 332 af 20. juli 1948 om markedsordningen, blive revideret og udbygget bl.a. med

regler om, hvilke dyr, der på samme tid må tilføres markeder, dyrskuer m.v., og om krav til indretning.

Afgørende for om markedet er omfattet af stk. 2 vil være, om det arrangeres af samme arrangør højst 4 gange årligt.

Til § 17

Til stk. 1

Bestemmelsen er ny. Baggrunden for bestemmelsen er, at erfaringerne har vist, at smitte også kan spredes via handel med dyr. Det foreslås derfor, at der gives landbrugsministeren bemyndigelse til at etablere regler om anmeldelse for personer, der erhvervsmæssigt omsætter klovbærende dyr, dvs. kvæg, får, geder og svin. Herved muliggøres en hurtig kontakt til og informering af de pågældende ved alvorlige sygdomsudbrud.

Landmænd, der omsætter dyr som et naturligt og normalt led i deres husdyrproduktion, tænkes ikke omfattet af bestemmelsen. Afgørende for, hvem der anses for omfattet, vil bl.a. være længden af den periode, hvori den pågældende ejer eller formidler har dyrene i sin varetægt. Ved fastsættelse af denne periode vil der blive taget hensyn til kendte inkubationstider for smitsomme husdyrsygdomme.

Mellemandlere, der køber og sælger dyr uden at have dem i deres varetægt, er også omfattet.

Til stk. 2

Der tænkes fastsat regler, som vil muliggøre en hurtig opsporing af smittekilden i tilfælde af smittespredning gennem den nævnte omsætning af dyr.

Til stk. 3

Bestemmelsen giver landbrugsministeren mulighed for at udvide reglerne vedrørende omsætning af klovbærende dyr til også at omfatte omsætning af andre dyr end klovbærende.

Til kapitel 6

Bestemmelserne i dette kapitel erstatter lov nr. 211 af 31. maj 1968 om kunstig sædooverføring på husdyr. I forhold til gældende lov foreslås bestemmelserne udvidet med en bemyndigelse til at fastsætte sundhedsmæssige krav til ægtransplantation. Begrundelsen er denne metodes hurtigt voksende anvendelse inden for husdyravlen samt det forhold, at der for adskillige smitsomme sygdommes vedkommende er usikkerhed om, hvorvidt og i givet fald under hvilke forhold, de pågældende sygdomme kan overføres ved ægtransplantation. Det befrugtede æg (embryonet) er omgivet af en kapsel, der i ubeskadiget stand yder beskyttelse mod indtrængen af smitstof som

f.eks. virus. Mikroskopisk vurdering af kapslen og vask af de befrugtede æg inden overføring kan derfor indgå som en forebyggende foranstaltning, men da det må anses for sandsynligt, at visse smitstoffer – i særdeleshed virus – kan være til stede inden for kapslen i det ubefrugtede æg, skønnes det nødvendigt at have mulighed for at stille sundhedsmæssige krav til ægdonorer.

Til § 18

Til stk. 1

Bestemmelsen er udvidet i forhold til § 1 i gældende lov ved også at medtage egne dyr. Landbrugsministerens bemyndigelse i gældende lov vedrørende krav til afstamning og kvalitet af husdyr, der kan benyttes til kunstig sædooverføring på andres husdyr, er bortfaldet, idet lov nr. 209 af 23. maj 1979 om omsætning af dyr indeholder fornøden hjemmel til at fastsætte kvalitetskrav til sæd og befrugtede æg. Bestemmelsen er, ligesom de øvrige bestemmelser i dette kapital, udvidet med en bemyndigelse til fastsættelse af sundhedsmæssige krav til husdyr, hvis befrugtede æg overføres til andre husdyr, jf. bemærkningerne ovenfor.

Der findes i den gældende lovgivning hjemmel til at stille krav til sæddonorer vedrørende genetisk betinget sygdom. Denne hjemmel er hidtil ikke udnyttet. Der må imidlertid forudses en stigende aktualitet af disse sygdomme, navnlig fremkaldt af den stærkt voksende internationale udveksling af genetisk materiale i form af sæd og befrugtede æg. Det kan herunder nævnes, at der i forbindelse med udstedelse af veterinærattester ved eksport af sæd og befrugtede æg må forudses stadig stigende krav fra importlandene på dette område.

Til stk. 2

Svarer til § 3, stk. 2, i gældende lov med de tilføjelser, som er nødvendiggjort ved medtagelsen i loven af bestemmelser vedrørende ægtransplantationer.

Til stk. 3

Bestemmelsen skal bl.a. danne grundlag for det gældende forbud mod oprettelse af ornecentraler, jf. bekendtgørelse nr. 917 af 15. december 1987 om Aujeszky's sygdom. Med bestemmelsen sigtes ikke mod regulering af bedækning inden for egen besætning.

Til § 19

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til § 2 og § 3, stk. 1, i gældende lov med de tilføjelser, som er nødvendiggjort ved

medtagelsen i loven af bestemmelser vedrørende ægtransplantationer.

Bestemmelsen påtænkes som hidtil benyttet til at kunne kræve handyr, der anvendes til kunstig sædoverføring på andres dyr, eller hvis sæd benyttes til befrugtning af æg med henblik på ægtransplantation, samlet på særlige virksomheder, således som det i øjeblikket forekommer på tyrestationer, ornestationer og hanstationer for ræve. Det er derimod ikke hensigten at kræve hundyr, der anvendes som donorer ved opsamling af embryoner, anbragt på særlige virksomheder (opsamlingscentraler), idet sådan opsamling mest praktisk kan foregå i besætningerne. Såfremt erhvervet selv opretter sådanne opsamlingscentraler, må det imidlertid være rimeligt, at der kan stilles krav vedrørende disses indretning og drift (se stk. 2). Bestemmelsen påtænkes endvidere som hidtil benyttet til at stille krav vedrørende opbevaring af sæd og til fremtidigt at kunne stille krav i forbindelse med opbevaring af embryoner, herunder specielt dybfrosne embryoner til senere anvendelse (embryonbank).

Til stk. 2

Som en udvidelse af landbrugsministerens hidtidige bemyndigelser er medtaget muligheden for at fastsætte regler vedrørende personalemæssige forhold og regler vedrørende besøg på virksomhederne. På grund af dels udviklingen henimod stadig større virksomheder, dels en stigende interesse, og dermed et stigende behov, for smittebeskyttelsesforanstaltninger, drives de pågældende virksomheder (f.eks. tyre- og ornestationer) mere og mere efter SPF-princippet (specifik patogen fri). For personalets vedkommende tænkes først og fremmest på regler for personalets uddannelse inden for området hygiejne og smittebeskyttelse samt på regler vedrørende personalets kontakt med andre dyrehold. For besøgendes vedkommende må påregnes krav vedrørende seneste kontakt med andre dyrehold (f.eks. krav om mindst 48 timers ophold her i landet inden besøget) samt regler vedrørende de besøgendes beklædning og færden på virksomheden.

Til stk. 3

Svarer til § 3, stk. 1, i gældende lov med de tilføjelser, som er nødvendiggjort ved medtagelsen i loven af bestemmelser vedrørende ægtransplantationer.

Til § 20

Denne bestemmelse svarer til § 4 i gældende lov, men er udvidet til også at omfatte udtagning og overføring af befrugtede æg samt, bl.a. af sygdomsfore-

byggende hensyn, kunstig sædoverføring til egne husdyr.

Ønsket om bemyndigelse til at fastsætte bestemmelser for inseminering på egne dyr skyldes det forhold, at »ejerinseminering«, der hidtil mest har været et fænomen knyttet til svineproduktionen, nu vinder mere og mere indpas inden for andre dyrearter som f.eks. kvæg og pelsdyr. Kurser i inseminering afholdes af disse brancher og det er tanken efter en overgangsperiode, at kun personer, der har deltaget i sådanne kurser, der er godkendt af Veterinærdirektoratet, eller på anden af Veterinærdirektoratet godkendt måde har erhvervet sig indsigt i inseminering, skal kunne foretage »ejerinseminering«.

Udtagning og overføring af embryoner til husdyr kræver et så indgående kendskab til husdyrs bygning og funktion, at kun personer, der på dette område har en uddannelse på linie med dyrlægeuddannelsen, kan forvente at få adgang til at udføre denne virksomhed.

Til § 21

Bestemmelsen svarer til § 5 i den gældende lov med de tilføjelser, som er nødvendiggjort ved medtagelsen i loven af bestemmelser vedrørende ægtransplantationer.

Til kapitel 7

Bestemmelserne i dette kapitel erstatter lov nr. 424 af 30. juni 1922 om anvendelse af selvdøde dyr m.m.

Ved animalsk affald forstås f.eks. kroppe af selvdøde, nedslagne, aflivede eller dødfødte dyr, aflivede og afhudede pelsdyr, fralyste æg, tilbageholdt mælk, gødning, knogler, brusk og kassater fra slagting og opskæring samt spild og rester iøvrigt af animalsk oprindelse, herunder også husholdningsaffald.

Til § 22

Til stk. 1

Bestemmelsen fastslår generelt, at de omhandlede dyr og animalske materialer skal behandles på en særlig måde. Bestemmelsen giver mulighed for mere detaljeret at fastlægge behandlingsmåder f.eks. overbrusning med kreolin o.lign., nedgravning eller aflevering til destruktions- eller eventuelt forbrændingsanstalt. Bestemmelsen retter sig i modsætning til § 23 til alle.

Til stk. 2

Principielt må animalske affaldsprodukter ikke anvendes som foder til dyr af hensyn til risikoen for smittespredning, men på baggrund af de seneste års

F. t. l. om husdyrsygdomme

stigende foderpriser og den øgede genanvendelse af affald er interessen for at anvende animalsk affald til dyrefoder vokset. I Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 454 af 21. september 1983 om anvendelse af affald som foder til dyr er fastsat regler, hvorefter det er tilladt på visse betingelser at anvende animalsk affald, herunder i form af køkkenaffald, til opfodring.

Til § 23

Bestemmelsen skal danne grundlag for autorisation af destruktionsanstalter, som hidtil er blevet autoriseret i medfør af lov om anvendelse af selvdøde dyr m.m., og af virksomheder, der indsamler affald til opfodring af dyr, jf. forslaget § 22, stk. 2.

Bestemmelsen skal tillige danne grundlag for bestemmelser om affaldsbehandling, indretning og drift m.v. på de nævnte virksomheder.

Destruktionsanstalter har efter de nugældende regler pligt til at destruere alt modtaget potentielt smittefarligt affald. Ved sygdomsudbrud, hvor mange dyr må aflives, kan veterinære eller miljømæssige hensyn hindre, at der sker en nedgravning af de aflivede dyr på stedet. Det er derfor under overvejelse at etablere en ordning, hvorefter der skabes sikkerhed for, at der er adgang til tilstrækkelig destruktionskapacitet i de enkelte landsdele.

Lov nr. 328 af 4. juni 1986 om kød m.m. indeholder nu hjemmel til autorisation af dyrefoderfabrikker, der alene anvender dele af dyr godkendt til menneskeføde.

*Til kapitel 8**Til § 24*

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lov nr. 340 af 26. juni 1975 om foderstoffer, navnlig denne lovs §§ 5 og 6, der omhandler foderstoffers uskadelighed. I medfør af foderstofloven er der bl.a. fastsat bestemmelser om største indhold af uønskede stoffer og produkter i foderstoffer og om anvendelse af tilsætningsstoffer. Disse bestemmelser er sanktioneret med bødestraf for foderstoffabrikanterne. Af dyresundhedsmæssige grunde er der behov for en hjemmel til at forbyde husdyrejerne at anvende foder, der kan medføre smittefare eller indebærer anden sundhedsmæssig risiko for dyrene, f.eks. fordi det har et så stort indhold af skadelige stoffer (f.eks. kviksølv, bly, radioaktive stoffer), at husdyrene kan tage skade.

Bestemmelsen erstatter eller danner grundlag for de bestemmelser i husdyrsygdomslovgivningen, der regulerer anvendelse af animalsk foder, f.eks. § 9 i lov nr. 175 af 5. juni 1959 om tillæg til lov om smitsomme sygdomme hos husdyrene, der foreskriver varmebe-

handling af returmælk, og bekendtgørelse nr. 341 af 7. december 1964 om varmebehandling af fralyste og uklækkede rugeæg.

Bestemmelsen skal endvidere danne grundlag for regler om f.eks. varmebehandling af animalske foderstoffer, om tildækning af foder og om andre smittebeskyttende foranstaltninger i forbindelse med håndtering af foder.

Dyrehold forekommer for tiden ikke på foderstofvirksomheder, men alene i landbrugsbedrifter, som fremstiller foderblandinger til egne dyr i egne blandingsanlæg. Under ændrede produktionsforhold vil der kunne opstå behov for regler om beskyttelse mod smittefare ved husdyrhold i forbindelse med fremstilling af foderstoffer til videresalg.

Bestemmelsen giver ministeren mulighed for om fornødent at forbyde anvendelsen af foder, som af de nævnte grunde kan medføre sundhedsfare for husdyr.

Til kapitel 9

Generel regulering af veterinære lægemidler finder sted i medfør af lovgivningen om lægemidler, jf. lov bekendtgørelse nr. 451 af 6. august 1982, og om apoteksvirksomhed, jf. lov nr. 279 af 6. juni 1984.

Til § 25

Der er ikke med bestemmelsen tilsigtet nogen ændring i den bestående ordning, hvorefter lægemidler generelt skal godkendes af Sundhedsstyrelsen, dvs. optages i specialitetsregisteret.

Til stk. 1

Bestemmelsen tager sigte på at regulere anvendelse af veterinære lægemidler m.m. i form af bl.a. vacciner, sera, immunologiske testpræparater m.v. samt anvendelsen af visse andre præparater såsom skyllevæsker og andre veterinærmedicinske hjælpestoffer eller -præparater.

Forbud mod anvendelse af et veterinært lægemiddel kan – udover ønsket om at undgå restkoncentrationer i levnedsmidler – f.eks. være aktuelt over for en utilstrækkeligt afsvækket vaccine eller i situationer, hvor det ud fra sundheds- eller eksportmæssige hensyn ikke er ønskeligt at anvende vaccination, som kan medføre, at dyr kan være smittebærere eller give positiv reaktion i blodserum, uden at sygdommen kommer til udbrud.

Det samme kan gælde for visse antibiotika eller kemoterapeutika, som kan mildne eller afkorte et sygdomsforløb i en sådan grad, at det kan være vanskeligt at stille diagnose.

Lægemidler fremstillet af animalske produkter omfatter f.eks. enzymer, hormoner og vækstoffremmende stoffer.

Til stk. 2

Bestemmelsen er ny. På baggrund af de seneste års debat om anvendelse af visse lægemidler m.v. til husdyr, som skal anvendes til fremstilling af levnedsmidler, har man fundet det hensigtsmæssigt at søge gennemført en registrering hos dyrlægen af forbruget af lægemidler såvel på dyrlæge- som på besætningsniveau.

Til stk. 3

Steroider (kønshormoner), som kan anvendes både som lægemiddel og som middel til at fremme væksten, har igennem en lang årrække kun været tilladt anvendt til sygdomsbekæmpelse og brunstsynkronisering. Disse stoffer har været registreret af Sundhedsstyrelsen efter lægemiddelloven, og Landbrugsministeriet har i medfør af dyrlægelovens § 7 b reguleret den nærmere anvendelse af stofferne for at forebygge uønskede rester heraf i fødevarerne.

Der er nu fremkommet en ny type væksthormoner, bovin og porcint somatotropin, der er proteinstoffer. Disse proteinvæksthormoner tænkes ikke anvendt med henblik på behandling af sygdomme, og det skønnes derfor ikke hensigtsmæssigt at regulere deres anvendelse over lægemiddellovgivningen. Anvendelsen som vækstoffremmende middel vil næppe give anledning til betænkelighed i relation til menneskers sundhed, men det kan ikke udelukkes, at den kan frembyde andre problemer, f.eks. af avlsteknisk og markedspolitisk art, og at anvendelsen kan øge risikoen for produktionsbetingede sygdomme.

Lignende problemstillinger vil kunne opstå i forbindelse med fremkomst og anvendelse af andre stoffer med tilsvarende anvendelsesområder.

Det foreslås derfor, at der gives adgang til at fastsætte regler om indførsel, markedsføring, kvalitet og anvendelse af sådanne stoffer, som regulerer husdyrs ydelse, tilvækst eller reproduktion.

Det vil, bortset fra anvendelse i forskningsøjemed, være en forudsætning for at tillade sådanne stoffer anvendt, at de ikke frembyder sundhedsmæssig risiko for mennesker eller dyr.

Med den nuværende viden er der ikke grundlag for at tillade proteinhormoner anvendt i produktionsbesætninger.

Forud for meddelelse af tilladelse til anvendelse af de pågældende stoffer i produktionsbesætninger forudsættes indhentet en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd og Det Ethiske Råd vedrørende Husdyr.

Til stk. 3

Desinfektionsmidler o.lign. stoffer, der anvendes til rensning og desinfektion af husdyr eller husdyrs miljø, skal godkendes i henhold til lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 574 af 26. august 1987. Nærværende bestemmelse giver landbrugsministeren en mulighed for ud fra husdyrproduktionsmæssige hensyn at fastsætte særlige regler for anvendelsen af sådanne stoffer, f.eks. produkter til patte- og yverdesinfektion eller produkter til desinfektion i dambrug.

Til § 26

Spredning af visse husdyrsygdomsfremkaldende smitstoffer kan have store eksportmæssige konsekvenser, hvorfor det foreslås, at landbrugsministeren bemyndiges til at fastsætte regler for arbejde med sådanne stoffer.

Bestemmelsen skal sammenholdes med §§ 24 og 25 i lov om lægemidler, hvorefter kliniske afprøvninger af lægemidler skal anmeldes til Sundhedsstyrelsen, der kan stille vilkår eller kræve undersøgelsen standset eller ændret.

Bestemmelsen gør det også muligt at fastsætte regler om anvendelse af humant patogent materiale i forskning m.v., der involverer dyr.

Til § 27

Den nyere bioteknologi, herunder især genteknologien, indebærer nye muligheder for mere målrettet at gribe ind i organismers arveanlæg. Det er således nu bl.a. muligt at overføre gener med kendt funktion fra planter, dyr og mikroorganismer til celler af samme eller anden art.

En væsentlig del af forskningen på området tager sigte på anvendelse inden for jordbruget og resultaterne af denne forskning forventes på lidt længere sigt at få stor betydning for jordbrugsproduktionen.

Inden for husdyrbruget forventes resultaterne af anvendt genteknologi inden for de nærmeste år især at få betydning på de veterinærmedicinske områder. Således forventes såvel produktionen som anvendelsen af vacciner at ville kunne ske uden samtidig risiko for smittespredning, ligesom vaccineproduktionen vil kunne billiggøres. Endvidere vil gensplejsningsteknikken muliggøre fremstilling af hjælpemidler, der kan lette diagnosticering og forebyggelse af husdyrsygdomme. Andre hjælpestoffer såsom vitaminer, enzymer, vombakterier m.v. forventes også at kunne blive fremstillet ved hjælp af gensplejsede mikroorganismer.

Husdyravl ved direkte anvendelse af gensplejsning er yderst kompliceret. Det forventes på langt sigt at

blive muligt at forbedre specifikke egenskaber såsom frugtbarhed, tilvækst, kødfylde, foderudnyttelse og sygdomsresistens.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at give mulighed for at fastsætte, at alle genteknologisk fremstillede husdyr skal vurderes ud fra de hensyn, loven skal varetage, før de kan udsættes, anvendes, importeres eller eksporteres. Det samme gælder husdyr, der har fået tilført genteknologisk fremstillede organismer. Det er forudsat, at der kan blive tale om en anmeldelses- og godkendelsesordning. Det forudses, at der i de første år med sager på området vil blive tale om en afgørelse fra sag til sag og en helt individuel behandling.

Den foreslåede bestemmelse må ses på baggrund af, at det ikke på forhånd kan afvises, at der kan være uønskede virkninger af husdyrsundhedsmæssig art forbundet med anvendelsen af genteknologi på husdyrområdet. Sigtet er således at kunne etablere indsende med alle genteknologisk frembragte husdyr med henblik på at bevare det sundhedsmæssigt høje stade for husdyrproduktionen her i landet.

I henhold til § 11 i lov nr. 288 af 4. juni 1986 om miljø- og genteknologi er udsætning af husdyr som udgangspunkt ikke tilladt. Miljøministeren kan dog i særlige tilfælde meddele godkendelse hertil. Efter den foreslåede bestemmelse vil der derfor alene kunne ske godkendelse/anmeldelse af udsætning af husdyr i de tilfælde, hvor miljøministeren meddeler godkendelse til udsætning.

Til kapitel 10

Bestemmelserne i dette kapitel afløser bl.a. § 19 i 1920-loven, § 1 i lov nr. 326 af 23. december 1925, bestemmelser i lov nr. 139 af 1. juli 1927 og § 3, stk. 2, i lov nr. 175 af 5. juni 1959, alle om ændring af eller tillæg til 1920-loven. I medfør af disse bestemmelser er der fastsat takster for dyrlægers arbejde i forbindelse med diagnosticering af husdyrsygdomme, jf. Landbrugsministeriets cirkulære nr. 222 af 15. december 1987 om betaling for offentlige forretninger.

Efter de nugældende regler betaler det offentlige således dyrlægeundersøgelse, herunder udtagning og indsendelse af prøver til statens veterinære institutter, og selve laboratorieundersøgelsen, som hovedregel dog kun, hvis laboratorieundersøgelsen bekræfter mistanken. I modsat fald betaler ejeren selv alle udgifter, herunder også til laboratorieundersøgelsen.

Til § 28

Begrundelsen for, at det offentlige i et vist omfang bør medvirke ved finansieringen af sygdomsbekæmpelse inden for husdyrsektoren, er dels den sam-

fundsmæssige interesse i at bevare en sund husdyrbestand som leverandør af sunde fødevarer, dels husdyrsektorens centrale betydning i en eksportmæssig sammenhæng og dermed for den samlede samfundsøkonomi. Endvidere gælder, at enkelte alvorlige sygdomme, f.eks. rabies, vil kunne overføres til mennesker, hvorfor de allerede af denne grund bør bekæmpes.

I bilag 2 til lovforslaget er der foretaget en opdeling af husdyrsygdommene i overensstemmelse med de nævnte synspunkter og på baggrund af den aktuelle situation med hensyn til sygdomsbekæmpelse og eksport.

Gruppe I i bilag 2 repræsenterer således sygdomme, der ud fra de nu gældende forudsætninger betragtes som meget alvorlige. Der er således tale om sygdomme, der medfører høj smitterisiko og stor dødelighed, og hvis forekomst udelukker eksport af en række landbrugsvarer til betydningsfulde markeder.

Gruppe II i bilag 2 repræsenterer sygdomme, hvis forekomst ud fra de nu gældende forudsætninger har mere begrænsede eksportmæssige konsekvenser, idet de i reglen kun influerer på handelen med avlsdyr og på produktionsforholdene i den enkelte besætning.

Herudover resterer de sygdomme, der ikke nævnes under gruppe I og II, dvs. sygdomme, der ikke skønnes at være nogen væsentlig samfundsmæssig interesse i at bekæmpe.

Reglerne for det offentliges deltagelse i udgifter ved gennemførelse af foranstaltninger i medfør af loven tænkes udformet under hensyn til den omhandlede gruppering.

Med hensyn til undersøgelser ved mistanke om forekomsten af en af de i gruppe I i bilag 2 til loven nævnte sygdomme forudsættes, at det offentlige dækker udgiften til såvel prøveudtagning som det pågældende statslige laboratoriums diagnosticering af prøven.

For bekæmpelsesforanstaltninger gælder, at den offentlige deltagelse i sygdomsbekæmpelsen og de nævnte sygdommes alvorlige karakter, betyder, at udgifterne forudsættes båret af det offentlige. De foranstaltninger, der i denne forbindelse påbydes, f.eks. destruktion, nedslagning, afspærring osv., vil ofte være af en karakter, der går ud over, hvad der er i den enkelte besætningsejers interesse for at bekæmpe sygdommen. Vedrørende erstatninger, se bemærkningerne til § 29.

Med hensyn til de i gruppe II i bilag 2 til loven nævnte sygdomme, f.eks. IBR og leukose, forudsættes det offentlige som led i den almindelige sygdomsovervågning at afholde udgifterne ved de statslige laboratoriers diagnosticering af prøver, udtaget ved konkret mistanke om sygdom i en besætning.

Ud over undersøgelser i forbindelse med konkret mistanke om sygdom gennemføres der løbende en overvågning af forekomsten af en række af de i gruppe II i bilag 2 nævnte sygdomme, f.eks. IBR, leukose og Aujeszky's sygdom. For så vidt angår sådanne overvågningsprogrammer forudsættes det offentlige kun at afholde udgifter til diagnosticering af prøver, når dette som et led i den almindelige zoosanitære overvågning er aftalt i forbindelse med gennemførelsen af et bekæmpelsesprogram.

Udgifter i øvrigt i forbindelse med konstatering og bekæmpelse af de i gruppe II i bilag 2 nævnte sygdomme forudsættes at være det offentlige uvedkommende.

Udgifter i forbindelse med konstatering og bekæmpelse af andre husdyrsygdomme forudsættes ligeledes at være det offentlige uvedkommende.

Bekæmpelse af de uden for gruppe I nævnte sygdomme vil f.eks. kunne tænkes finansieret ved tilskud fra fonde, oprettet af erhvervets organisationer.

Af andre foranstaltninger, der kan komme på tale i henhold til loven, kan f.eks. nævnes dyrlægeundersøgelser og -tilsyn, udstedelse af attester, mærkning samt indsyning af dyr til dyrskuer o.lign. Udgifterne ved sådanne foranstaltninger, der foretages som led i den generelle sygdomsforebyggelse, forudsættes normalt at påhvile besætningsejeren.

Til § 29

Bestemmelsen svarer for så vidt angår erstatning ved nedslagning til 1920-lovens princip, jf. f.eks. §§ 8 og 9 i 1920-loven og § 8 i lov nr. 175 af 5. juni 1959 om tillæg til 1920-loven. Som noget nyt foreslås det desuden, at der indføres lovhjemmel til at yde hel eller delvis erstatning for driftstab. Endelig foreslås det, at der indføres hjemmel til at maksimere de udbetalte erstatninger. Denne maksimeringsadgang agtes ikke anvendt i forbindelse med nedslagning af en besætning, der efterfølgende konstateres udelukkende at have bestået af ikke-smittede dyr.

Ifølge gældende lovs erstatningsregler skal der ske en taksation af dyr, der skal slås ned. Der betales erstatning for dyrets værdi, idet der herved forstås dyrets værdi uden hensyn til den sygdom, der begrundet nedslagningen. Ved det sidst forekomne mund- og klovesygeudbrud blev der yderligere tilvejebragt særlig bevillingsmæssig hjemmel til at yde erstatning for driftstab.

Baggrunden for de gældende regler har været, at det er af afgørende betydning at kunne foretage en hurtig og effektiv sygdomsbekæmpelse, herunder nedslagning af såvel syge dyr som dyr, der blot kunne mistænkes for at være smittede. Herunder har man ment det nødvendigt at sikre den fornødne motiva-

tion hos de berørte landmænd til at medvirke positivt både ved diagnosticering og bekæmpelse af alvorlige sygdomme gennem regler, der i høj grad holder dem skadesløse for udgifter forbundet med sygdomskonstatering og -bekæmpelse. I denne forbindelse må det fremhæves, at der, som nævnt i bemærkningerne til § 28, i bekæmpelsesfasen ofte gennemføres foranstaltninger, der går ud over, hvad der er i den enkelte besætningsejers interesse for at bekæmpe sygdommen. De nævnte synspunkter må stadig tillægges stor vægt.

Koncentrationen af husdyrholdet i stadig større enheder betyder imidlertid, at en ubetinget fuld erstatningspligt for det offentlige vil kunne indebære store økonomiske konsekvenser, især hvis der blandt de sygdomsramte besætninger indgår meget store enheder. Det forekommer rimeligt, at bedrifter med et meget stort husdyrhold – som et modstykke til den derved opnåede rationaliseringsgevinst – selv påtager sig den forøgede økonomiske risiko ved husdyrholdet når dette frembyder en højere grad af zoosanitær risiko. De pågældende bedrifter vil kunne sikre sig mod eventuelle tab gennem kollektive eller individuelle forsikringer. Forsøg på at opstille regler, der kan forebygge uacceptabelt store offentlige udgifter til erstatninger ved sygdomsudbrud, bør derfor primært sigte på en begrænsning af det offentliges erstatningsansvar i forhold til den enkelte bedrift.

En fastlæggelse af grænser på besætningsniveau må imidlertid forudsættes at ske ud fra en vurdering af en række faktorer, så som sygdommens karakter, herunder dens smittefarlighed, og besætningens art og sammensætning. Ved fastlæggelse af grænser, der baseres på antallet af dyr, må der bl.a. tages hensyn til, om der f.eks. er tale om produktions- eller avlsdyr, malke- eller kødkvæg, slagtefjerkræ eller høner til æggproduktion. Endvidere bør der ske en afklaring af, om og i hvilket omfang de enkelte besætninger inden for en bedrift kan betragtes som selvstændige og adskilte driftsenheder.

Landbrugsministeriet finder ikke, at de nævnte spørgsmål på nuværende tidspunkt er afklaret tilstrækkeligt til at muliggøre en sagligt forsvarligt fastlæggelse af præcise grænser for det offentliges erstatningsansvar. Man vil derfor anmode en gruppe sagkyndige forskere og repræsentanter for landbrugets organisationer om i samarbejde med veterinærmyndighederne at foretage en analyse af de nævnte zoosanitære aspekter med henblik på at etablere grundlaget for udstedelse af regler om maksimering af erstatninger i henhold til loven.

*Til § 30**Til stk. 1*

En væsentlig del af administrationen af veterinærlovgivningen varetages i dag af Veterinærdirektoratet og af de veterinære institutter. Bestemmelsen giver mulighed for at fastsætte regler om adgangen til at klage over disse institutioners afgørelser, og om begrænsning af klageadgangen.

Til stk. 2

Bestemmelsen åbner mulighed for efter forhandling med vedkommende minister at henlægge opgaver til andre ministeriers institutioner.

Til stk. 3

En effektiv forebyggelse og bekæmpelse af husdyrsygdomme forudsætter erhvervets aktive medvirken. Således foregår en væsentlig del af mastitisbekæmpelsen på laboratorier oprettet af Danske Mejeriers Fællesorganisation. Også de sundhedstjenester, der er etableret inden for kvæg- og svinesektoren, gennemføres i stor udstrækning i erhvervs- og organisationsregi. I overensstemmelse med regeringens moderniseringsplaner er det hensigten at videreføre og udbygge sådanne ordninger, hvilket bestemmelsen åbner mulighed for.

Til § 31

Tilvarende bestemmelser findes i en lang række andre love, i henhold til hvilke offentlige myndigheder har en kontrolfunktion.

Som eksempel kan nævnes bestemmelser i lov om mælk og konsummælkprodukter, lov om margarine og lov om levnedsmidler. I lov om vaccination mod mund- og klovesyge og lov om vaccination mod ondartede smitsomme pelsdyrsygdomme findes særlige bestemmelser om gennemførelse af foranstaltningerne på bedrifterne.

Varetagelsen af administrationen i medfør af lovforslaget forudsætter undertiden adgang til bedrifterne. Da bekæmpelse og forebyggelse af husdyrsygdomme også sker i den enkelte ejers interesse, er der normalt ingen problemer forbundet hermed.

Det kan dog ikke udelukkes, at der kan være behov for at skaffe sig adgang til privat ejendom imod ejerens ønske, f.eks. i forbindelse med bekæmpelse af sygdomsudbrud, der truer ikke blot ejerens husdyrbesætning, men også andre husdyrbesætninger i området. I sådanne tilfælde vil tilsynet praktisk taget altid blive udført af kredsdyrlægen. Såfremt ejeren ønsker det, og øjemedet ikke forspildes, vil der i almindelighed blive givet ejerens egen dyrlæge lejlighed til at være til stede.

Til § 32

Svarer til princippet i gældende lovgivning, jf. f.eks. § 19 i 1920-loven og § 1, stk. 3, i lov om foranstaltninger til udryddelse af oksebremselarven.

Til § 33

Bestemmelsen svarer til de bestemmelser, der er eller har været gældende i forbindelse med bekæmpelse af husdyrsygdomme som f.eks. leukose og tuberkulose eller i forbindelse med godkendelse af rugerier samt med lovgivningen om burhøns og hjortehold. Den sigter mod at sikre, at Landbrugsministeriet kan skaffe sig sådanne oplysninger om besætningens art, antal og placering, som er nødvendig for at administrere de pågældende lovområder.

Til § 34

Som led i den fælles landbrugspolitik i EF, herunder fjernelsen af handelshindringer, gennemføres der løbende en harmonisering af veterinærlovgivningen. Bestemmelsen bemyndiger ministeren til at udstede de regler, som er nødvendige for at gennemføre de af EF vedtagne beslutninger, direktiver og forordninger.

*Til kapitel 12**Til § 35**Til stk. 1*

Sanktionerne ved overtrædelse af gældende lovgivnings bestemmelser består overvejende i bødestraf, jf. § 18 i 1920-loven. Der er dog også i enkelte særregler, f.eks. i lov om anvendelse af selvdøde dyr m.m., bestemmelser om hæftestraf. Under hensyn til hidtidig praksis skønnes det tilstrækkeligt, at der er mulighed for at pålægge bødestraf.

Til stk. 2

Bestemmelsen bemyndiger landbrugsministeren til at fastsætte strafbestemmelser i bekendtgørelser, der udstedes i medfør af loven.

Til § 36

I overensstemmelse med forslagene i betænkning nr. 996/1984 om ansvarsplacering og reaktionsmuligheder i kommunestyret foreslås det, at kommuner og kommunale fællesskaber skal kunne pålægges bødeansvar. Det er en forudsætning, at den strafbare handling er begået af kommunen eller det kommunale fællesskab som driftsherre, arbejdsgiver eller lignende.

Til § 37

Straffesager i henhold til forslaget behandles som politisager. Endvidere vil der efter forslaget være adgang til at bringe de retsmidler, der er nævnt i retsplejelovens kapitel om ransagning, til anvendelse i samme omfang som i statsadvokatsager.

*Til kapitel 13**Til § 38*

Loven tænkes sat i kraft snarest muligt.

*Til § 39**Til stk. 1*

Nærværende lovforslag erstatter lov nr. 156 af 14. april 1920 om smitsomme sygdomme hos husdyrene med ændrings- og tillægslove. Som led i den regelsænering, som ønskes gennemført i forbindelse med lovforslaget, er endvidere de bestemmelser i de nævnte særlove, som ønskes videreført, inkorporeret i forslaget. 1920-loven og de under nr. 7-13 nævnte særlove kan herefter ophæves.

Til stk. 2

Lovforslaget forudsætter, at en lang række gældende administrative forskrifter revideres. Da der vil gå en vis tid efter lovforslagets ikrafttræden, inden denne revision er afsluttet, er det foreslået at opretholde gældende administrative regler.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår, at gældende bestemmelser, der forbliver i kraft efter forslagets ikrafttræden, strafsanktioneres efter samme regler som bestemmelserne i lovforslaget.

Til § 40

Det har vist sig ønskeligt, at de veterinære og zoonosanitære aspekter inddrages i forbindelse med Sundhedsstyrelsens behandling af sager vedrørende registrering af lægemidler til veterinær anvendelse.

De seneste erfaringer har således vist, at veterinærmedicinske produkter som f.eks. vacciner kan indeholde stoffer, som kan fremkalde sygdom eller en utilsigtet sygdomsimmunisering hos de behandlede dyr. Det er derfor nødvendigt, at man i forbindelse med registrering af sådanne produkter er opmærksom på denne risiko.

På denne baggrund nedsatte man i 1983 efter aftale mellem Indenrigsministeriet og Landbrugsministeriet som en forsøgsordning et rådgivende veterinært vaccineudvalg. Udvalget var sammensat af repræsentanter for Sundhedsstyrelsen, Veterinærdirektoratet og de statslige veterinære institutter.

Der er enighed om, at det vil være hensigtsmæssigt at lovfæste dette udvalg i lægemiddelloven.

I lægemiddelloven er hjemmel til at stille særlige betingelser som forudsætning for markedsføring af en registreret specialitet, herunder også vacciner, og det vil kunne forventes, at udvalget vil indstille, at der iagttages særlige kontrolforanstaltninger over for fortrinsvis udenlandske vacciner m.v. til husdyr, og at kontrollen udbygges med en ordning med deponering af prøver af hver produktion (batch), som bl.a. kan anvendes i forbindelse med opklaring af epidemiologiske sammenhænge, hvor vacciner m.v. kunne mistænkes som årsagsfaktor.

Udgifterne til kontrolforanstaltninger som de nævnte forudsættes dækket gennem afgiftssystemer, der er hjemlet i lægemiddelloven.

Til § 41

Lovforslaget gælder ikke for Grønland og Færøerne, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Den gældende lovgivning i hovedtræk

Lov nr. 156 af 14. april 1920 om smitsomme sygdomme hos husdyrene

Denne lov, som er hovedloven inden for husdyrsygdomslovgivningen fastlægger i meget detaljeret form, hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes ved udbrud af en smitsom sygdom.

Loven regulerer kun smitsomme sygdomme. I lovens § 2 er angivet, hvilke sygdomme, der anses for ondartede, og i § 10 hvilke, der anses for mildere smitsomme sygdomme. Sondringen har bl.a. betydning for, hvornår en dyreejer skal tilkalde dyrlæge ved sygdomsudbrud og for, hvilke foranstaltninger, der kan iværksættes til bekæmpelse af sygdommen. F.eks. kan nedslagning kun finde sted over for ondartede sygdomme. Listen over ondartede sygdomme er flere gange blevet ændret administrativt, hvilket loven indeholder hjemmel til. Derimod indeholder loven ikke hjemmel til administrativt at fjerne nogle af de sygdomme, som oprindeligt blev anset for ondartede, hvilket bl.a. har betydet, at sygdomme, som i dag ikke anses for alvorlige, stadig figurerer på listen af ondartede smitsomme sygdomme.

Princippet i lovens erstatningsregler er, at ejere skal have erstatning for det tab, de lider, når der af det offentlige påbydes nedslagning eller destruktion, eller der iøvrigt sker skade på de berørte personers ejendom. Det er ligeledes et gennemgående princip i loven, at hvis der påbydes gennemført foranstaltninger f.eks. i form af desinfektion, skal udgifterne hertil betales af det offentlige, medmindre ejeren selv er skyld i, at sygdommen eller skaden er opstået.

Endelig kan nævnes, at gældende lovgivning bygger på det princip, at det skal være omkostningsfrit for en dyreejer at tilkalde dyrlæge og få diagnosticeret en smitsom husdyrsygdom.

Det administrative system, som loven er baseret på, er forældet. Følgende myndigheder forudsættes inddraget i bekæmpelsen af en husdyrsygdom: Den privatpraktiserende dyrlæge, politimesteren, amtmanden, sognefoged-

den og veterinærfysikus (nu Veterinærdirektoratet). Særlig politimesteren er i loven tillagt en fremtrædende og aktiv rolle i sygdomsbekæmpelsen, der ikke svarer til den måde, hvorpå opgavevaretagelsen finder sted i dag. Veterinærdirektoratet og de herunder hørende kredsdyrlæger er i praksis den myndighed, som træffer beslutning om, hvilke bekæmpelsesforanstaltninger, der i de konkrete tilfælde skal iværksættes. I det omfang, politiets bistand er påkrævet til at gennemføre foranstaltninger, f.eks. afspærring, tvangsfjernelse el.lign., sker dette på begæring af de veterinære myndigheder.

Loven er gennem årene ændret ved i alt 9 ændringslove. Ændringerne har bl.a. drejet sig om særlige bekæmpelsesforanstaltninger i forbindelse med udbrud af mund- og klovesyge, om betaling af udgifter ved dyrlægeundersøgelser m.v., om bekæmpelse af rabies og særlige bestemmelser om kvægtuberkulose og smitsom kalvekastning, herunder bestemmelser om behandling (opvarmning) af mejeriprodukter for at undgå smittespredning.

I tilknytning til loven er udarbejdet en lang række bekendtgørelser, cirkulærer m.v., hvoraf en del som en konsekvens af lovrevisionen vil skulle ændres og moderniseres.

Lov nr. 424 af 20. juni 1922 om anvendelse af selvdøde dyr m.m.

Loven fastlægger, at selvdøde dyr m.m. kun må sælges eller overdrages til destruktionsanstalter autoriseret af Landbrugsministeriet, eller skal nedgraves på hjemstedet. Anvendelse i rå tilstand til føde for dyr er kun tilladt, hvis der foreligger en dyrlægeerklæring om, at der ikke er risiko for spredning af en smitsom sygdom.

Lov nr. 131 af 26. marts 1941 om foranstaltninger til udryddelse af oksebremselarven

Loven indeholder hjemmel til at påbyde eftersyn i besætninger for oksebremselarven, der er en parasit, som kan angribe hornkvæg. Loven indeholder tillige bestemmelser om attester

for sygdomsfrihed og om betaling og erstatning i tilfælde af dyrs død som følge af behandling.

Lov nr. 197 af 7. maj 1948 om markeder m.v. for heste og kreaturer

Markedsloven omfatter kun markeder for heste og kreaturer. Loven varetager to hensyn. Et erhvervsmæssigt og et veterinært. Det erhvervsmæssige hensyn består i at foretage en fordeling af markederne mellem de forskellige områder i landet, således at der findes passende muligheder i de forskellige områder for at kunne levere heste og kreaturer til et marked, og således at der til de enkelte markeder findes et passende opland. Dette hensyn tilgodeses ved at markeder, herunder også engangsmarkeder, skal godkendes af Landbrugsministeriet. Inden godkendelse gives, skal de stedlige myndigheder og de nærmest interesserede landbrugsorganisationer høres. Endvidere høres den stedlige politimester. Ifølge loven er landbrugsministeren forpligtet til årligt at udgive en fortegnelse over de markeder, som afholdes i det pågældende kalenderår. Markedsfortegnelsen offentliggøres i Københavns Universitets Almanak.

Det veterinære hensyn, som består i at sikre, at markeder afholdes på en sådan måde, at der består mindst mulig risiko for smittespredning, sikres bl.a. ved dyrlægetilsyn, og ved at der stilles krav til markedspladsens indretning.

Lov nr. 42 af 20. februar 1960 om vaccination mod ondartede smitsomme pelsdyrsygdomme

Loven indeholder hjemmel til at påbyde vaccination af pelsdyrbesætninger mod bl.a. hvalpesyge samt hjemmel til at forbyde omsætning af pelsdyr til områder, hvor der skønnes at være fare for smitte. Herudover indeholder loven regler om, at indførsel af vaccine kun må finde sted med landbrugsministerens tilladelse.

Udgifterne ved vaccination afholdes af pelsdyrejereren. Hvis påbudt vaccination medfører dyrs død som umiddelbar følge, skal der ydes en erstatning af det offentlige i overensstemmelse med reglerne i 1920-loven.

Lov nr. 129 af 31. marts 1960 om vaccination mod mund- og klovesyge

Loven indeholder hjemmel til at påbyde vaccination af klovbærende dyr mod mund- og klovesyge. Efter loven skal vaccination foregå i overensstemmelse med de forskrifter, som Landbrugsministeriet fastsætter, og må kun ske med vaccine, der udleveres gennem Veterinærdirektoratet. Indførsel af vaccine mod mund- og klovesyge må ligeledes kun finde sted med Landbrugsministeriets tilladelse. Loven administreres i samarbejde med et vaccineudvalg bestående af landbrugets organisationer og dyrlægeforeningen.

Af eksportmæssige hensyn har man gennem de seneste år ført en ikke-vaccinationspolitik. Loven har derfor ikke været anvendt i forbindelse med de seneste mund- og klovesygetilfælde.

Lov nr. 211 af 31. maj 1968 om kunstig sædoverføring på husdyr

Loven indeholder bemyndigelse for landbrugsministeren til at fastsætte krav til husdyr, hvis sæd kunstigt overføres til anden mands husdyr, og krav til virksomheder (tyre- og ornestationer), der holder husdyr, der anvendes til kunstig sædoverføring.

Lov nr. 214 af 31. maj 1968 om bekæmpelse af enzootisk leukose hos kvæg

Loven bemyndiger landbrugsministeren til at fastsætte regler om, under hvilke omstændigheder kvæg skal anses for at være angrebet af enzootisk leukose, om kontrolundersøgelser og om foranstaltninger til hindring af smitte.